

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 186 (XXX) — Nr. 870

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 15 octombrie 2018

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 301 din 8 mai 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (5), (7) și (9), art. 38 alin. (1) și art. 40 lit. f) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii	2–7
Decizia nr. 304 din 8 mai 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 36 alin. (2), art. 38 alin. (1) teza întâi, art. 65 alin. (2) și (3), art. 66 alin. (2), art. 70 alin. (1) și art. 72 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și art. 4 alin. (1) teza a patra din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor	8–15
Decizia nr. 310 din 8 mai 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.....	16–19
Decizia nr. 311 din 8 mai 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) și (9) și art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii	19–24
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
951/780. — Ordin al ministrului fondurilor europene și al ministrului comunicațiilor și societății informaționale privind aprobarea Schemei de ajutor <i>de minimis</i> pentru sprijinirea dezvoltării de produse și servicii TIC inovative create de IMM-uri, în cadrul axei prioritare 2, prioritatea de investiție 2b — Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC, acțiunea 2.2.1 „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere”, din Programul operațional competitivitate 2014—2020	25–30
1.537. — Ordin al ministrului transporturilor pentru aprobarea Planurilor de acțiune destinate gestionării zgomotului și a efectelor acestuia pentru portul Brăila	31

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 301**

din 8 mai 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (5), (7) și (9), art. 38 alin. (1) și art. 40 lit. f) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Benke Károly	— magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (5), (7) și (9), art. 38 alin. (1) și art. 40 lit. f) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Dragoș Andrei Păduraru în Dosarul nr. 1.511/1/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.349D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune să se facă apelul și în Dosarul nr. 2.225D/2016, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Daniela Panioglu în Dosarul nr. 557/46/2016 al Curții de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

4. La apelul nominal se prezintă, pentru autoarea excepției de neconstituționalitate, domnul avocat Corneliu-Liviu Popescu din cadrul Baroului București, cu împuternicire avocațială la dosar, lipsind cealaltă parte. Procedura de citare este legal îndeplinită.

5. Având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate în dosarele mai sus menționate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea Dosarului nr. 2.225D/2016 la Dosarul nr. 1.349D/2016.

6. Reprezentantul autoarei excepției de neconstituționalitate și cel al Ministerului Public sunt de acord cu conexarea dosarelor.

7. Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, dispune conexarea Dosarului nr. 2.225D/2016 la Dosarul nr. 1.349D/2016, care a fost primul înregistrat.

8. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului autoarei excepției de neconstituționalitate, care pune concluzii de admitere a acesteia. În acest sens, se arată că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că aspectele esențiale ce țin de statutul polițiștilor sau al funcționarilor publici cu statut special din administrația penitenciară trebuie să fie reglementate prin lege organică, și nu prin acte administrative. Prin urmare, Curtea a constatat că trimiterile în alb conținute în legile organice la reglementarea acestor aspecte prin acte normative de natură infralegală sunt neconstituționale. În aceste condiții, se

apreciază că situația din cauza de față, și anume abilitarea Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, este identică cu cele anterior expuse. Astfel, se abilitază un organ administrativ să adopte un statut care influențează cariera judecătorilor și/sau a procurorilor. Sancțiunea deontologică dispusă se trece în dosarul profesional al acestuia și împiedică o promovare profesională pe un interval temporal de trei ani; rezultă că aplicarea acestui act administrativ poate avea consecințe negative asupra carierei profesionale a judecătorilor și/sau procurorilor. Or, statutul acestora, potrivit Constituției, trebuie reglementat prin lege organică.

9. Cu privire la punctul de vedere al Avocatului Poporului exprimat în cauză, potrivit căruia excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, se arată că problema de drept dedusă judecării Curții Constituționale nu este una de contencios administrativ, întrucât aceasta nu vizează conținutul codului deontologic, ci dispoziția cuprinsă în legea organică în temeiul căreia Consiliul Superior al Magistraturii este abilitat să adopte un astfel de cod. Se susține că exigențele impuse de Curtea Constituțională pentru materia disciplinară, și anume ca aspectele sale esențiale să fie reglementate prin lege organică, trebuie să fie aceleași și în materie de deontologie profesională.

10. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În acest sens, se arată că, potrivit art. 134 alin. (4) din Constituție, Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește și alte atribuțiuni în realizarea rolului său de garant al independenței justiției. Cu privire la constituționalitatea art. 38 din Legea nr. 317/2004, se invocă Decizia nr. 620 din 26 iunie 2007 și Decizia nr. 1.588 din 13 decembrie 2011. Se susține că nu se poate pune semnul egalității între răspunderea disciplinară și sancțiunile deontologice. Astfel, un magistrat nu poate fi sancționat disciplinar pentru încălcarea normelor deontologice, o asemenea faptă nefiind abatere disciplinară, însă, într-adevăr, potrivit legii, nu poate promova o anumită perioadă de timp în considerare sancțiunii deontologice aplicate. Prin urmare, se arată că jurisprudența Curții Constituționale invocată de autoarea excepției vizează alte aspecte față de cele incidente în cauza de față, astfel încât nu se poate face o paralelă între acestea. Se mai arată că și în alte state au fost adoptate norme deontologice cu referire la magistrați.

11. Având cuvântul în replică, reprezentantul autoarei excepției de neconstituționalitate menționează că a invocat o jurisprudență mai recentă a Curții Constituționale față de deciziile enunțate de reprezentantul Ministerului Public, că nu numai materia disciplinară ține de cariera magistratului, ci și cea privind deontologia, și că, în sensul celor anterior expuse, în cazul încălcării unei norme deontologice, magistratul nu se poate prezenta la un concurs de promovare timp de trei ani. Prin urmare, statutul magistraților nu include numai normele disciplinare, ci și pe cele deontologice.

12. Având cuvântul în replică, reprezentantul Ministerului Public subliniază că, în cauza de față, nu este în discuție un

ordin de ministru, ci chiar un act emis de Consiliul Superior al Magistraturii.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

13. Prin încheierile din 17 iunie 2016 și 19 septembrie 2016, pronunțate în dosarele nr. 1.511/1/2015 și nr. 557/46/2016, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și Curtea de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 29 alin. (5), (7) și (9), art. 38 alin. (1) și art. 40 lit. f) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, respectiv ale art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Dragoș Andrei Păduraru și Daniela Panioglu în cauze care au ca obiect soluționarea contestației formulate de autorul acesteia, având calitatea de procuror, împotriva unei hotărâri a plenului Consiliului Superior al Magistraturii de respingere a contestației formulate de acesta împotriva hotărârii date de Secția de procurori din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii, prin care a fost constatată încălcarea art. 18 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 328/2005, respectiv soluționarea, în principal, a cererii de anulare a Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 328/2005 și înlăturarea din dosarul profesional al autoarei excepției de neconstituționalitate, având calitatea de judecător, a actelor și înscrisurilor ce privesc constatarea încălcării de către aceasta a dispozițiilor art. 18 din codul antereferit.**

14. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, se arată că art. 29 alin. (5), (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 sunt neconstituționale, întrucât nu prevăd garanțiile unui proces echitabil în procedura de control judecătoresc asupra actelor administrative sau jurisdicționale emise de către Consiliul Superior al Magistraturii, în special cele prin care se constată încălcarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor. Se menționează faptul că pentru constatarea încălcării codului antereferit au fost folosite declarații de martori, cărora nu le-a putut pune întrebări nici în contextul audierii lor de către Inspekția judiciară, nici în procedura din fața Consiliului Superior al Magistraturii.

15. Se apreciază că „acuzăția” de încălcare a Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, prin efectele pe care le produce asupra carierei unui magistrat, constituie o acuzație în materie penală în accepțiunea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, drept pentru care dreptul acuzatului de a pune întrebări martorilor acuzării în fața instanței judecătorești competente să judece cauza trebuie să fie recunoscut. Or, normele juridice aplicabile în cauză prevăd numai posibilitatea formală a acuzatului de a fi asistat de avocat, astfel încât nu îndeplinesc garanțiile impuse de Constituție cu referire la procesul echitabil și dreptul la apărare. Se invocă și rațiunile care au stat la baza pronunțării Deciziei nr. 774 din 10 noiembrie 2015.

16. Cu privire la art. 38 alin. (1) și art. 40 lit. f) din Legea nr. 317/2004, se apreciază că acestea sunt neconstituționale în măsura în care permit unei autorități administrative, respectiv Consiliului Superior al Magistraturii, să legifereze prin acte infralegale răspunderea deontologică a judecătorilor și procurorilor, tip de răspundere care prin legătura indisolubilă cu statutul acestora intră în domeniul de reglementare al legii organice. Or, normele de deontologie profesională, deși vizează un tip de răspundere profesională aferentă executării raportului de muncă, au fost adoptate de Consiliul Superior al Magistraturii

prin hotărâre. În sensul necesității reglementării prin lege organică a acestui tip de răspundere sunt invocate deciziile nr. 392 din 2 iulie 2014 și nr. 803 din 24 noiembrie 2015. Se mai arată că prin lege organică trebuie reglementate și modul de sesizare, componența și activitatea organului competent să constate încălcarea codului deontologic, dreptul la apărare și procedura de lucru în fața organului administrativ, actele emise în urma procedurii și efectele concrete ale acestora asupra carierei și drepturilor judecătorilor și procurorilor, și nu printr-un act normativ inferior legii.

17. Se arată că, deși nu este vorba despre o răspundere disciplinară, ci despre una subsidiară acesteia, răspunderea deontologică odată angajată poate afecta grav și iremediabil cariera și drepturile magistratului. Astfel, efectele unei hotărâri prin care se constată încălcarea normelor de conduită reglementate de Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor au, așadar, efecte importante în planul executării raportului de serviciu al magistratului, astfel încât, fiind în strânsă legătură cu statutul profesiei, nu ar putea fi reglementate altfel decât printr-o lege organică.

18. Se apreciază că delegarea către Consiliul Superior al Magistraturii a unei atribuții care aparține în exclusivitate Parlamentului încalcă art. 1 alin. (4) din Constituție. În aceste condiții, legea nu poate fi decât lacunară și incompletă, ea necuprinzând reglementări referitoare la răspunderea pentru încălcarea normelor de deontologie profesională, ceea ce este contrar art. 1 alin. (5) din Constituție privind calitatea legii. Se arată că legea nu a fost deloc previzibilă pentru autorul excepției atunci când, deși s-a dat soluția de clasare a acțiunii disciplinare împotriva sa, a fost din nou chemat la Consiliul Superior al Magistraturii și audiat cu privire la aceleași fapte sub aspectul cărora se dispusesese deja clasarea. Se mai indică faptul că reglementările cu privire la răspunderea pentru încălcarea normelor deontologice este disparată, iar Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor nici măcar nu prevede abateri concrete și clar definite aferente unor conduite concrete, astfel încât destinatarul normei să-și regleze conduita, ci numai norme generale de conduită. Prin urmare, destinatarul normei nu poate prevedea consecințele acțiunii sale, dacă aceasta poate fi calificată drept abatere de la normele deontologice și cum se angajează acest tip de răspundere. Astfel, în lipsa definirii clare a abaterii nu poate fi garantată protecția împotriva arbitrarului.

19. Se mai arată că, în cuprinsul său, Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor stabilește în sarcina judecătorilor îndatoriri și poate influența cariera lor profesională, din perspectiva evaluării lor profesionale, cu consecința restrângerii dreptului la promovare profesională. Se susține că, în acest mod, Codul vizează statutul judecătorilor. Or, statutul judecătorilor se reglementează prin lege organică. Având în vedere jurisprudența Curții Constituționale, concretizată prin deciziile nr. 392 din 2 iulie 2014, nr. 637 din 13 octombrie 2015 și nr. 803 din 24 noiembrie 2015, se apreciază că dispoziția privind abilitarea legislativă a Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor este neconstituțională.

20. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată.

21. **Curtea de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

22. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

23. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Astfel, se arată că art. 29 alin. (5), (7) și (9) și art. 40 din Legea nr. 317/2004 nu sunt aplicabile doar ipotezei constatării încălcării normelor deontologiei profesionale, ci în toate situațiile în care plenul soluționează aspecte ce privesc cariera și drepturile magistraților. Analizând textul art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004, se arată că acesta nu exclude existența unui control judecătoresc deplin asupra actului administrativ pentru a se putea reține contrarietatea cu art. 21 și 24 din Constituție.

24. Cu privire la dispozițiile art. 38 alin. (1) și art. 40 lit. f) din Legea nr. 317/2004, se arată că autorul excepției critice, în realitate, unele dispoziții ale Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, iar nu conținutul propriu-zis al normelor juridice primare; or, soluționarea unei asemenea critici excedează competenței Curții Constituționale. În subsidiar, se menționează că Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor este emis în temeiul unei dispoziții exprese a legii, stabilind o serie de reguli de conduită specifice profesiei de magistrat. Legiuitorul primar poate delega expres reglementarea unor aspecte legate de un anumit domeniu către legiuitorul secundar sau terțiar, condiția fiind ca reglementările emise să respecte dispozițiile legale cu forță juridică superioară și să nu contravină acestora, având în vedere și caracterul de generalitate al legii, ca act juridic al Parlamentului. În acest sens, se învederează că statutul judecătorilor este reglementat prin lege organică, respectiv prin Legea nr. 303/2004, iar nu prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii. Se consideră că este o chestiune de oportunitate, iar nu de legalitate, opțiunea legiuitorului de a decide ce anume aspecte să facă obiectul unor reglementări subsecvente.

25. Se mai arată că Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor reglementează o serie de reguli de conduită specifice profesiei de magistrat, fără ca vreo dispoziție legală primară să instituie o formă de răspundere de natură juridică pentru încălcarea normelor deontologiei profesionale. Astfel, încălcarea normelor deontologiei profesionale dă naștere unei răspunderi morale, și nu unei răspunderi disciplinare.

26. Se menționează că autoguvernarea sistemului judiciar este consacrată în Constituție, prin înființarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, care are rolul de garant al independenței justiției; prin atribuțiile sale, Consiliul „se impune” între puterea judecătorească și cea legislativă ori executivă, pentru a-i scuti pe judecători de presiuni, promisiuni de avansare etc., care ar afecta independența și imparțialitatea lor. În calitate de garant al independenței justiției, prevederile Legii nr. 317/2004 conferă Consiliului Superior al Magistraturii nu doar dreptul, ci chiar și obligația de a se sesiza din oficiu pentru a-i apăra pe judecători și procurori împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea ori ar putea crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, art. 30 alin. (3) din aceeași lege stabilește atribuția Consiliului Superior al Magistraturii de asigurare a respectării legii și a criteriilor de competență profesională în desfășurarea carierei judecătorilor și procurorilor. Este așadar legitim ca adoptarea codului care reglementează reguli de conduită specifice magistraților să fie dată de legiuitorul primar în căderea Consiliului Superior al Magistraturii, în considerarea rolului constituțional recunoscut acestei autorități. Prin urmare, se susține că nu sunt încălcate prevederile constituționale care stabilesc domeniul rezervat legii organice, principiului separației puterilor în stat și nici cerințelor de calitate a legii.

27. **Avocatul Poporului** apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă. În acest sens, se arată că susținerile autorilor excepției de neconstituționalitate, potrivit cărora răspunderea deontologică a judecătorilor și procurorilor

nu este reglementată prin lege organică, ci prin regulament, tind la completarea textului legal. Or, soluționarea unei asemenea cereri excedează competenței Curții Constituționale. Se arată că cele reținute în deciziile nr. 392 din 2 iulie 2014 și nr. 803 din 24 noiembrie 2015 nu sunt aplicabile în cauza de față, întrucât Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor nu este reglementat printr-un act al autorităților administrative, ci printr-un act al Consiliului Superior al Magistraturii, care este parte integrantă a autorității judecătorești, și nu a sistemului autorităților administrative. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004, este invocată Decizia nr. 13 din 22 ianuarie 2013, prin care Curtea Constituțională a respins ca inadmisibilă excepția de neconstituționalitate.

28. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile reprezentantului autoarei excepției de neconstituționalitate, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

29. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

30. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă prevederile art. 29 alin. (5), (7) și (9), precum și art. 38 alin. (1) și art. 40 lit. f) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 1 septembrie 2012, potrivit căror:

— Art. 29 alin. (5), (7) și (9): „(5) *Hotărârile plenului privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor se redactează în cel mult 20 de zile și se comunică de îndată. [...]*

(7) *Hotărârile prevăzute la alin. (5) pot fi atacate cu contestație de orice persoană interesată, în termen de 15 zile de la comunicarea sau de la publicare, la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Contestația se judecă în complet format din 3 judecători. [...]*

(9) *Hotărârea prin care se soluționează contestația prevăzută la alin. (7) este definitivă”;*

— Art. 38 alin. (1): „(1) *Plenul Consiliului Superior al Magistraturii adoptă Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, Regulamentul privind procedura alegerii membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, precum și alte regulamente și hotărâri prevăzute în Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și în Legea nr. 304/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare”;*

— Art. 40 lit. f): „*Secțiile Consiliului Superior al Magistraturii au următoarele atribuții referitoare la cariera judecătorilor și procurorilor: [...]*

f) *iau măsură pentru soluționarea sesizărilor primite de la justițiabili sau de la alte persoane privind conduita necorespunzătoare a judecătorilor și procurorilor”.*

31. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (4) și (5) privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat, respectiv calitatea legii, art. 21 alin. (1)—(3) privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil,

astfel cum acesta se interpretează, potrivit art. 20 din Constituție, și prin prisma dispozițiilor art. 6 privind dreptul la un proces echitabil și art. 13 privind dreptul la un recurs efectiv din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 24 privind dreptul la apărare și art. 73 alin. (3) lit. j), l) și p) privind domeniile de reglementare a legilor organice.

32. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în cauză, criticile formulate cu privire la dispozițiile art. 29 alin. (5), (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 nu vizează în mod concret conținutul normativ al textului criticat, ci faptul că nu sunt reglementate garanțiile unui proces echitabil în procedura de control judecătorească asupra actelor administrative emise de către Consiliul Superior al Magistraturii. Cu privire la acest aspect, Curtea reține că textul criticat reglementează termenul de redactare și comunicare a hotărârilor plenului privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, indicarea denumirii pe care o poartă acțiunea formulată împotriva hotărârii astfel pronunțate, expresie a controlului judecătorească, a termenului în care se formulează, a instanței competente să judece acțiunea și a compunerii completului de judecată, precum și caracterul definitiv al hotărârii astfel pronunțate. Se pretinde că textul ar fi trebuit să prevadă și garanții specifice dreptului la un proces echitabil, distinct de asistarea formală de către un avocat, mai ales că în această procedură se aduce o acuzație în materie penală. În realitate, aspectele învederate țin de completarea legii, în sensul că autorul excepției dorește reglementarea într-un mod complet a **modului de desfășurare a procedurii de soluționare a cererilor ce vizează cariera judecătorilor și procurorilor** din fața Consiliului Superior al Magistraturii și a celei din fața Înaltei Curți de Casație și Justiție. Or, în privința Consiliului Superior al Magistraturii, care nefiind o instanță judecătorească în sensul art. 126 alin. (1) din Constituție, nu este necesară reglementarea acesteia prin lege, iar, în privința Înaltei Curți de Casație și Justiție, procedura de judecată se realizează potrivit și în conformitate cu Codul de procedură civilă. Prin urmare, dorința autorului excepției de neconstituționalitate de se normativiza prin lege procedura în fața Consiliului Superior al Magistraturii și particularizarea procedurii civile pentru această tipologie de acțiune (contestație împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii) sunt chestiuni care țin de opțiunea legiuitorului, Curtea neputându-se substitui acestuia. Mai mult, nemulțumirile autorului excepției de neconstituționalitate referitoare la modul în care s-a desfășurat procedura în fața Consiliului Superior al Magistraturii sunt chestiuni de interpretare și aplicare a legii, remedierea acestora putând fi realizată, dacă este cazul, prin formularea contestației care este judecată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

33. Prin urmare, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (5), (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii este inadmisibilă, având în vedere art. 2 alin. (2) și (3) din Legea nr. 47/1992 și art. 126 alin. (1) din Constituție.

34. Cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, respectiv competența Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, Curtea constată că, în jurisprudența sa, prin Decizia nr. 2 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 131 din 23 februarie 2012, a statuat că nici Constituția și nici actele internaționale nu exclud posibilitatea ca „în considerarea statutului unor categorii de persoane, legiuitorul să impună acestora rigori specifice de conduită, care pot fi subsumate conceptului de «bună reputație». Referindu-se în acest sens la interpretarea art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale într-o cauză în care a fost chemată să decidă dacă a fost respectat un echilibru just între

dreptul fundamental al individului la respectarea vieții private și libertatea de exprimare, pe de o parte, și interesul legitim al unui stat democratic de a veghea ca funcția publică să se conformeze scopurilor enunțate în art. 8 paragraful 2 și art. 10 paragraful 2 din Convenție, pe de altă parte, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reamintit că deja a considerat legitim ca celor din funcții publice sau magistraților să li se impună, din cauza statutului lor, obligația de rezervă sau de discreție privind exprimarea în public a anumitor convingeri. Curtea a luat notă în acest context de faptul că «îndatoririle de ordin deontologic ale unui magistrat pot influența viața privată, în cazul în care magistratul, prin comportament — chiar din viața privată — aduce atingere imaginii sau reputației instituției judiciare» (Hotărârea din 19 octombrie 2010, pronunțată în *Cauza Ozpinar împotriva Turciei*, paragraful 71). Având în vedere și jurisprudența menționată, Curtea reține că, în cazul magistraților, buna reputație constituie o condiție a încrederii publice în justiție și eficiența acesteia, fără de care nu poate fi concepută calitatea justiției și deplina aplicare a dispozițiilor constituționale care reglementează înfăptuirea sa. Astfel fiind, instituirea condiției bune reputații atât în ceea ce privește accesarea în profesie, ca și pe toată durata activității de magistrat, este în concordanță cu exigențele impuse de prevederile art. 124 din Constituție, precum și de cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. De altfel, necesitatea ca numirea și promovarea judecătorilor să se realizeze în considerarea meritelor acestora, care se referă nu doar la calificarea profesională, ci și la reputația lor, este subliniată în Raportul Comisiei de la Veneția asupra independenței sistemului judiciar Partea I: Independența judecătorilor — Veneția, 12—13 martie 2010. Un alt document cu aceeași valoare de recomandare, care statuează asupra acelorași principii, este Declarația privind etica judiciară, adoptată de Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, în cadrul întâlnirii de la Londra, 2—4 iunie 2010, prin care s-a aprobat raportul intitulat «Etică judiciară — Principii, valori și calități», ca un corp de îndrumări pentru judecătorii europeni».

35. În schimb, Constituția nu impune ca normele de deontologie profesională să fie adoptate prin lege organică, întrucât conceptul de statut al magistraților [statut care, în accepțiunea art. 73 alin. (3) lit. l) din Constituție, trebuie adoptat prin lege organică; a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 474 din 28 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 590 din 3 august 2016, paragraful 28] se diferențiază de cel de deontologie a acestora. Astfel, dacă sub aspect material cele două concepte sunt foarte apropiate, în ceea ce privește aspectul funcțional ele se diferențiază vizibil: prima noțiune vizează organizarea oficială a profesiei date, în timp ce cea de-a doua tinde să asigure că în exercitarea atribuțiilor sale, dar și în cadrul vieții private, magistratul se comportă în conformitate cu obligațiile care îi incumbă și cu interesele corpului din care face parte, în condiții de natură a menține imaginea și integritatea profesiei. Deontologia este un instrument de autocontrol al corpului profesional, de responsabilizare, în timp ce statutul este o garanție pentru protecția drepturilor magistratului și un instrument de organizare, raționalizare și coordonare a profesiei. De asemenea, Curtea subliniază că regulile disciplinare vizează sancționarea sau răspunderea și nu se confundă cu normele de deontologie.

36. Având în vedere că normele și principiile deontologice își au izvorul în preceptele morale și au cunoscut în timp o consacrare sub forma normelor juridice, entitatea cea mai bine plasată pentru a le formaliza este cea care are rolul de conducere/coordonare/apărare a intereselor corpului profesional. Astfel, stabilirea normelor de deontologie

profesională ține de entitatea care reprezintă corpul profesional în cauză, ele neputând fi impuse prin lege, întrucât, în acest caz, s-ar ajunge la transformarea și identificarea acestora cu normele care reglementează o altfel de răspundere, cea disciplinară, distinctă de răspunderea/blamul profesional incident ca urmare a încălcării unei norme de deontologie profesională. Faptul că legiuitorul a optat, pe de o parte, în sensul reglementării obligației judecătorilor/procurorilor de a respecta Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, iar, pe de altă parte, în sensul stabilirii obligației garantului independentei justiției, respectiv Consiliul Superior al Magistraturii, de a adopta Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, nu relevă niciun fine de neconstituționalitate.

37. Cu privire la evaluarea judecătorilor/procurorilor, Curtea reține că art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005, prevede că *„Judecătorii și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor și să participe la formarea profesională continuă”*. De asemenea, potrivit art. 39 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, *„Pentru verificarea îndeplinirii criteriilor de competență profesională și de performanță judecătorii și procurorii sunt supuși la fiecare 3 ani unei evaluări privind eficiența, calitatea activității și integritatea, obligația de formare profesională continuă și absolvirea unor cursuri de specializare, iar în cazul judecătorilor și procurorilor numiți în funcții de conducere, și modul de îndeplinire a atribuțiilor manageriale”*. Prin urmare, unul dintre elementele ce trebuie luate în considerare pentru aprecierea îndeplinirii criteriilor de competență profesională și de performanță este integritatea.

38. În sensul său comun, integritatea se definește ca fiind calitatea de a fi cinstit, onest, corect sau incoruptibil, iar dezvoltarea normativă a acestui concept de natură legală este realizată în Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 676/2007, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 918 din 15 noiembrie 2016, care, la art. 6 alin. (1), prevede că *„Integritatea judecătorilor se apreciază în funcție de următorul indicator: încălcări ale Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, stabilite prin hotărâri definitive ale Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii; sancțiuni disciplinare rămase definitive în perioada supusă evaluării; pronunțarea față de judecătorul evaluat a unor soluții de renunțare la urmărirea penală, de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de condamnare, pentru care Plenul Consiliului Superior al Magistraturii nu a propus eliberarea din funcție, în condițiile legii”*. Stabilirea unui atare criteriu de apreciere al integrității, obiectiv în sine, ține de opțiunea Consiliului Superior al Magistraturii.

39. În acest context normativ, autorii excepției de neconstituționalitate sunt nemulțumiți de faptul că integritatea judecătorilor se apreciază în funcție de încălcările aduse Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, aspect stabilit, însă, printr-o normă infralegală, respectiv Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 676/2007, și de aici deduc că acest cod ar fi trebuit adoptat sub forma unui act de reglementare primară. Cu privire la acest aspect, Curtea reține că Legea nr. 303/2004, lege

organică, este cea care reglementează integritatea ca fiind unul dintre criteriile în funcție de care se evaluează competența profesională și performanța judecătorului/procurorului. Prin urmare, acest criteriu este de rang legal, care nu implică nicio dificultate de înțelegere în privința destinatarului legii, mai ales că acesta este judecător/procuror. Curtea reține că ceea ce prevede legea este ca integritatea să fie evaluată, iar faptul că Consiliul Superior al Magistraturii a prevăzut într-un regulament criterii pentru evaluarea integrității care țin de Codul deontologic nu înseamnă că acest cod trebuie adoptat prin lege. De asemenea, Curtea observă că, în lipsa sa, evaluarea integrității s-ar realiza în conformitate cu criteriile care nu ar fi formalizate într-un act juridic și ar fi realizată în funcție de criterii mai mult sau mai puțin subiective/obiective. De aceea, reglementarea unui sistem de recompensare și promovare în privința magistraților care se comportă potrivit exigențelor funcției dobândite și de sancționare a celor care încalcă aceste exigențe prin aplicarea unor **sancțiuni profesionale**, și nu disciplinare, este necesară pentru atingerea a ceea ce se numește responsabilitate profesională.

40. Cu privire la importanța normelor de deontologie profesională, Curtea reține preambulul documentului, intitulat *„Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară”* (Proiectul de la Bangalore al Codului de conduită judiciară — 2001, adoptat de Grupul judiciar de întărire a integrității magistraților, astfel cum a fost revăzut la masa rotundă a președinților de tribunal, care a avut loc la Palatul Păcii din Haga, 25—26 noiembrie 2002), în care se subliniază că încrederea publicului în sistemul de justiție, în autoritatea morală și în integritatea judecătorilor este de maximă importanță într-o societate democratică modernă, că este esențial ca judecătorii, fiecare individual și toți în colectiv, să respecte și să onoreze funcția judiciară ca fiind un mandat public și să se străduiască în a spori și a menține încrederea publicului în sistemul judiciar și că principala responsabilitate de a promova și a menține standardele înalte ale conduitei judiciare revine în primul rând corpului judiciar din fiecare țară. Cu privire la valoarea 3, **integritatea**, se arată că este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare. Judecătorul trebuie să se asigure că în ochii unui observator rezonabil conduita sa este ireproșabilă. Atitudinea și conduita unui judecător trebuie să reafirme încrederea publicului în integritatea corpului judiciar. Justiția nu doar trebuie făcută, trebuie să se și vadă că s-a făcut justiție.

41. Nu în ultimul rând, Curtea constată că, prin Decizia nr. 637 din 13 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 906 din 8 decembrie 2016, paragraful 28, a stabilit că normele cuprinse în Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 24 iunie 2002, cu referire la evaluarea polițistului, sunt lacunare, de vreme ce „reguli substanțiale, esențiale în materia evaluării, precum: stabilirea reprezentanților instituției angajatoare care efectuează evaluarea, precizarea criteriilor de evaluare a activității și conduitei polițistului, comunicarea rezultatului evaluării și posibilitatea de contestare a acestuia nu sunt reglementate prin lege”. În consecință, prin decizia anterioară, Curtea a reținut că doar regulile substanțiale, esențiale în materia evaluării trebuie înscrise în lege, cu indicarea criteriilor de evaluare. **Dar această observație, raportată la situația judecătorilor/procurorilor, vizează deja un text al unei alte legi, respectiv art. 39 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, text care nu face obiectul excepției de neconstituționalitate.** Faptul că legea anterioară stabilește că promovarea în funcție se realizează având în vedere raportul de evaluare [art. 44 alin. (1) din Legea nr. 303/2004], care este întocmit și prin raportare la un criteriu ce ține de integritatea magistratului [art. 39 alin. (1) din Legea nr. 303/2004], criteriu

care se valorizează în funcție de încălcările aduse Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor [art. 6 alin. (1) din Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor], cod adoptat de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii [art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004], nu pune în discuție constituționalitatea competenței Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta acest cod, respectiv a dispozițiilor art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004.

42. Din cele de mai sus, Curtea reține că Consiliul Superior al Magistraturii are competența de a adopta norme de deontologie profesională, în calitatea sa de garant al independenței justiției, de reprezentant al corpului profesional al magistraților; de asemenea, Curtea constată că aceste norme stabilesc exigențe privind conduita profesională a magistraților, și nu garanții acordate de legiuitor acestora; or, întrucât ansamblul acestor garanții structurează și formează statutul magistraților în sensul art. 73 alin. (3) lit. l) din Constituție, legiuitorul are obligația constituțională de a le reglementa numai pe acestea prin lege organică. În consecință, Curtea reține că adoptarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor de către Consiliul Superior al Magistraturii nu este contrară art. 1 alin. (4) și art. 73 alin. (3) lit. l) din Constituție. În fine, dispozițiile art. 73 alin. (3) lit. j) sau p) din Constituție nu sunt incidente în cauză, întrucât ipoteza lor normativă nu se referă la judecători sau procurori.

43. În ce privește invocarea, în susținerea excepției de neconstituționalitate, a unor decizii de admitere pronunțate în precedent, Curtea constată că acestea nu sunt relevante în soluționarea prezentei excepții. Ipoteza normativă analizată în cauza de față diferă esențial de situațiile examinate prin Decizia nr. 392 din 2 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 667 din 11 septembrie 2014, referitoare la unele prevederi din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, sau Decizia nr. 803 din 24 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 34 din 18 ianuarie 2016, privitoare la dispozițiile art. 74 alin. (2) din Legea nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici cu statut special din Administrația Națională a Penitenciarelor, în care

46. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (5), (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Dragoș Andrei Păduraru în Dosarul nr. 1.511/1/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Dragoș Andrei Păduraru în Dosarul nr. 1.511/1/2015 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și de Daniela Panioglu în Dosarul nr. 557/46/2016 al Curții de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 38 alin. (1) și art. 40 lit. f) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și Curții de Apel Pitești — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 8 mai 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent-șef,
Benke Károly

elementul principal îl constituia răspunderea disciplinară a celor două categorii de funcționari publici vizați de deciziile menționate, pe când textul de lege criticat în cauză are în vedere regulile de deontologie profesională.

44. Cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 40 lit. f) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea constată că aceasta este, de asemenea, neîntemeiată. Atribuția secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii de a lua măsuri pentru soluționarea sesizărilor primite de la justițiabili sau de la alte persoane privind *conduita necorespunzătoare* a judecătorilor și procurorilor este o expresie a dispozițiilor art. 134 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora „*Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției*”. Astfel, Curtea reține că, fiind garantul independenței justiției, Consiliului Superior al Magistraturii este autoritatea care gestionează cariera judecătorilor și procurorilor, ceea ce înseamnă că acestuia îi revine competența de dispune măsurile necesare în acest domeniu, cu distincțiile, limitările și condiționările impuse de art. 125 și art. 132 din Constituție.

45. Totodată, având în vedere rolul instanțelor judecătorești și al Ministerului Public în cadrul autorităților publice și statutul de care se bucură judecătorii și procurorii, se impune ca orice abateri de la conduita pe care judecătorul/procurorul trebuie să o adopte în considerarea acestui statut să poată fi cercetată. Dacă sesizările ce privesc răspunderea disciplinară cunosc un alt regim și cadru legal (art. 44—52 din lege), cele care privesc conduita judecătorilor/procurorilor, ce nu implică o răspundere disciplinară, trebuie la rândul lor examinate, putând fi angajată o altă tipologie de răspundere. În măsura în care ar fi tolerate comportamente care nu dau naștere unei răspunderi disciplinare, dar care nu sunt în concordanță cu exigențele profesiei, ar fi afectate prestigiul și încrederea în întregul corp al judecătorilor și procurorilor. Prin urmare, nu se poate reține că în sine această atribuție a secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii ar fi contrară art. 1 alin. (4) din Constituție.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 304

din 8 mai 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 36 alin. (2), art. 38 alin. (1) teza întâi, art. 65 alin. (2) și (3), art. 66 alin. (2), art. 70 alin. (1) și art. 72 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și art. 4 alin. (1) teza a patra din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 36 alin. (2), art. 38 alin. (1), art. 65 alin. (2) și (3), art. 66 alin. (2), art. 70 alin. (1) și art. 72 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, excepție ridicată de Gabriela Baltag în Dosarul nr. 129/43/2016 al Curții de Apel Bacău — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și care constituie obiectul Dosarului nr. 2.255D/2016 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal răspunde autoarea excepției de neconstituționalitate, personal și asistată de domnul avocat Corneliu-Liviu Popescu, din cadrul Baroului București, cu împuternicire avocațială depusă la dosarul cauzei. Lipsește partea Consiliul Superior al Magistraturii. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul apărătorului autoarei excepției de neconstituționalitate, care solicită admiterea acesteia. În acest sens, în ce privește dispozițiile art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, care abilitază Consiliul Superior al Magistraturii să adopte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, susține că sunt neconstituționale, invocând jurisprudența referitoare la statutul polițiștilor și la cel al funcționarilor publici din Administrația penitenciarelor, prin care Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile de lege corespunzătoare care abilitau miniștrii de resort — de interne sau de justiție — ca prin ordine ministeriale să stabilească reguli referitoare la cariera profesională a polițiștilor, respectiv a funcționarilor din administrația penitenciarelor sunt neconstituționale, pe de o parte, întrucât se încalcă principiul constituțional potrivit căruia statutul acestora se stabilește doar prin lege organică, deci nu prin norme infralegislative, și, pe de altă parte, pentru că o astfel de trimitere în alb încalcă principiul previzibilității prevăzut de art. 1 alin. (5) din Constituție. În cazul de față, situația de drept este identică. Legea nr. 317/2004, lege organică, abilitază un organ administrativ, Consiliul Superior al Magistraturii, să adopte norme infralegislative care vizează statutul și cariera judecătorilor și procurorilor, pentru că nerespectarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, adoptat printr-o simplă hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, are

consecințe negative asupra carierei profesionale a acestora. O astfel de sancțiune deontologică se trece în dosarul profesional și, de exemplu, împiedică timp de trei ani o promovare profesională. Pentru identitate de rațiune, dacă, pentru polițiști și pentru funcționarii din administrația penitenciarelor, statutul lor nu poate fi reglementat decât prin lege organică, cu atât mai mult statutul judecătorilor și procurorilor nu poate fi reglementat decât prin lege organică. Referitor la opinia Avocatului Poporului în sensul că excepția ar fi inadmisibilă pentru că ar fi de competența instanței de contencios administrativ să cenzureze validitatea codului deontologic, dacă este sau nu conform legii, arată că tocmai aceasta este obiectul acțiunii cu care a fost investită instanța, pe când excepția de neconstituționalitate ridicată în cursul procesului nu vizează conținutul Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, a cărui verificare nu este de competența Curții Constituționale, pentru că acesta este un simplu act administrativ normativ, ci vizează dispoziția din lege care abilitază Consiliul Superior al Magistraturii să adopte un astfel de cod. În opinia sa, singura soluție constituțională este similară celei în materie disciplinară, pentru care sunt prevăzute chiar în legea organică faptele care constituie abateri disciplinare și sancțiunile, astfel că, și în materie deontologică, regimul ar trebui să fie același, în sensul de a fi inclusă în legea organică, iar nu, prin delegare, într-o normă infralegislativă. Arată că aceleași argumente susțin și neconstituționalitatea prevederilor art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004.

4. Cu privire la dispozițiile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, avocatul autoarei excepției susține că acestea sunt neconstituționale, în măsura în care se interpretează că hotărârile secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii — privind drepturile și cariera magistraților — trebuie contestate la Plen, înainte de a fi atacate la instanță. Consiliul Superior al Magistraturii este un organ colegial, care funcționează, pe de o parte, în plen și, pe de altă parte, în cele două secții. Precizează că nu se referă la atribuțiile disciplinare ale Consiliului, ci strict la materia deontologică. În orice altă materie decât cea disciplinară, hotărârile Secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii trebuie contestate la Plen, potrivit dispozițiilor de lege criticate, și abia apoi se poate ajunge la instanța de judecată. Or, această obligativitate impusă de lege de a contesta constituționale referitoare la independența și inamovibilitatea judecătorilor. Astfel, în timp ce Secția pentru judecatori este compusă numai din judecatori, din Plenul Consiliului Superior al Magistraturii fac parte și procurori, ministrul justiției și reprezentanți ai societății civile, adică persoane care nu sunt judecatori. Or, potrivit Constituției, numai judecatorii sunt independenți și inamovibili. Arată că inamovibilitatea presupune că toate aspectele care țin de cariera judecătorilor trebuie să fie soluționate numai de judecatori, adică de egalii acestora, iar nu și de procurori, care se bucură doar de stabilitate. În mod contrar, sunt afectate principiile independenței, imparțialității și inamovibilității judecătorilor prevăzute în Constituție.

5. În ce privește normele criticate referitoare la Inspekția Judiciară, în măsura în care se interpretează în sensul că un inspector judiciar care este procuror poate face orice acte, de orice natură, privind cariera unui judecător, susține că sunt neconstituționale pentru aceleași motive anterior arătate. Inspectorii judiciari sunt fie judecători, fie procurori, care, deși au un mandat de 6 ani, rămân în continuare judecători sau procurori. Legea nu precizează expres că, în cazul unui judecător, inspectorul judiciar, care face orice tip de acte într-o lucrare, trebuie să fie judecător, ci poate fi procuror, ceea ce s-a și întâmplat în concret. Arată că avizele, în cazul autoarei excepției, au fost date de adjunctul Inspekției Judiciare, care este procuror. Așadar, un procuror a intervenit în cariera unui judecător. Pentru aceste motive, susține că se încalcă prevederile constituționale referitoare la independența și inamovibilitatea judecătorilor.

6. Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. În acest sens, referitor la art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, invocă dispozițiile art. 133 din Constituție, privind rolul și structura Consiliului Superior al Magistraturii, care denotă sorgintea constituțională a compunerii acestui organism. Totodată, precizează că partea poate contesta hotărârile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii la instanța de judecată, fiind astfel asigurat accesul liber la justiție și la un proces soluționat de judecători independenți și imparțiali. Cu privire la atribuția Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, face referire la art. 134 din Constituție, menționând faptul că instanța de contencios constituțional a statuat cu privire la constituționalitatea acesteia, prin deciziile nr. 620 din 26 iunie 2007 și nr. 1.588 din 13 decembrie 2011. Precizează, de asemenea, că nu se poate face o similitudine între răspunderea disciplinară, care este reglementată prin lege organică, și răspunderea pentru nerespectarea normelor deontologice. De asemenea, consideră că deciziile Curții Constituționale la care face referire autoarea excepției nu pot fi reținute, întrucât vizează alte categorii de persoane, respectiv polițiștii și funcționarii cu statut special din Administrația penitenciarelor. În ce privește problematica inspectorilor judiciari, consideră, în principal, că excepția este inadmisibilă, întrucât critica tinde la modificarea normei, iar, în subsidiar, pune concluzii de respingere ca neîntemeiată a acesteia.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

7. Prin Încheierea din 1 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 129/43/2016, **Curtea de Apel Bacău — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 36 alin. (2), art. 38 alin. (1), art. 65 alin. (2) și (3), art. 66 alin. (2), art. 70 alin. (1) și art. 72 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor**, excepție ridicată de Gabriela Baltag într-un litigiu de contencios administrativ având ca obiect soluționarea cererii de anulare în tot a Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 328/2005 pentru aprobarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor — iar, în subsidiar, doar a prevederilor art. 18 alin. (2) —, soluționarea cererii de anulare a prevederilor art. 36² alin. (6) și (7) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 326/2005, și a

prevederilor art. 10 alin. (6) din Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspekție de către Inspekția Judiciară, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.027/2012, precum și soluționarea cererii de suspendare a prevederilor art. 18 alin. (2) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, până la soluționarea definitivă a acțiunii în anularea actelor administrative enumerate.

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată, în esență, că prevederile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 sunt neconstituționale în măsura în care se interpretează că hotărârile Secției pentru judecători privind drepturile și cariera judecătorilor trebuie contestate la Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în componența căruia intră, alături de judecători, și procurori, ministrul justiției și reprezentanți ai societății civile, adică persoane care nu întrunesc atributele de independență și inamovibilitate consacrate la nivel constituțional pentru judecători. Sub acest aspect, se arată că orice act sau procedură ce poate afecta cariera ori statutul judecătorilor nu poate proveni decât de la un egal al lor, iar nu de la o persoană care nu se bucură de acest statut. Astfel, conform art. 132 alin. (1) din Constituție și *per a contrario*, procurorii nu sunt nici independenți, fiind sub autoritatea ministrului justiției, împrejurare statuată și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, și nici inamovibili, bucurându-se doar de stabilitate. De asemenea, nici ministrul justiției, care este membru al Guvernului, și nici reprezentanții societății civile în Consiliul Superior al Magistraturii, care nici nu sunt magistrați, nu prezintă aceleași garanții de independență.

9. În ce privește prevederile art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, partea „*adoptă Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor*”, și cele ale art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, partea „*să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor*”, se susține că încalcă dispozițiile art. 1 alin. (4) și (5) și cele ale art. 73 alin. (3) lit. j) și l) din Constituție. Astfel, conform art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor este adoptat de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, iar potrivit art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, judecătorii și procurorii au îndatorirea respectării acestuia. Nerespectarea acestei îndatoriri se constată de Consiliul Superior al Magistraturii, iar constatarea încălcării normelor deontologice de către un magistrat poate avea efecte negative asupra carierei sale, din perspectiva evaluării lui profesionale, cu consecința restrângerii dreptului la promovare. Stabilind îndatoriri pentru judecători și putând influența cariera lor profesională, Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor și îndatorirea respectării lui vizează, așadar, statutul judecătorilor și procurorilor. Din această perspectivă, precizează că, potrivit art. 73 alin. (3) lit. j) și p) din Constituție, statutul funcționarilor publici și regimul general al raporturilor de muncă se stabilesc prin lege organică, iar noțiunea de „*funcționar public*” este folosită în Constituție într-un sens foarte larg, incluzându-i și pe „*magistrați*”. Conform art. 73 alin. (3) lit. 1), art. 125 alin. (2) și art. 134 alin. (2) și (4) din Constituție, tot prin lege organică se reglementează și aspectele privind drepturile, cariera și disciplina judecătorilor, deci statutul lor. Rezultă că, *a fortiori* față de statutul funcționarilor din administrația publică, statutul judecătorilor și al procurorilor nu poate fi reglementat decât prin lege organică, iar nu prin act al Consiliului Superior al Magistraturii, ceea ce include și regulile deontologice aplicabile judecătorilor, pe care magistrații au îndatorirea să le respecte, în caz contrar cariera lor profesională fiind influențată negativ. Mai susține că și art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, care consacră îndatorirea respectării Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor și care, privit izolat, nu este

neconstituțional în sine, devine, prin contaminare, neconstituțional, întrucât impune magistraților îndatorirea de a respecta un cod deontologic adoptat în temeiul unei norme neconstituționale.

10. Mai precizează că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor Legii nr. 360/2002 privind Statutul polițistului și din Legea nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici cu statut special din Administrația Națională a Penitenciarelor, care delegau unei autorități administrative adoptarea de norme juridice referitoare la statutul acestora. În acest context, arată că ar fi absurd ca legiuitorul constituant să impună adoptarea de legi organice pentru statutul polițistului ori pentru statutul personalului penitenciar, dar să nu impună acest lucru pentru magistrați, pentru care ar fi suficientă o lege ordinară. Din punct de vedere constituțional, statutul magistraților nu poate fi inferior statutului polițiștilor ori personalului penitenciar, ci, dimpotrivă, statutul magistraților este unul superior.

11. Critică, de asemenea, prevederile art. 65 alin. (2) și (3), art. 66 alin. (2), art. 70 alin. (1) și art. 72 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, în măsura în care se interpretează că un inspector judiciar care este procuror poate să efectueze un act într-o procedură disciplinară, deontologică, de verificare a bunei reputații, de verificare a respectării independenței și prestigiului profesional sau de orice altă natură privind un judecător. Or, art. 124 alin. (3) și art. 125 alin. (1) din Constituție consacră independența și inamovibilitatea judecătorilor, ceea ce înseamnă că orice act sau procedură ce le poate afecta cariera ori statutul nu poate proveni decât de la un egal al lor, adică de la un judecător independent și inamovibil, iar nu de la un procuror, care nu se bucură de acest statut. Consecința este că niciun procuror, nefiind nici independent, nici inamovibil, nu poate interveni în niciun fel în statutul ori cariera unui judecător, în calitate de inspector judiciar.

12. **Curtea de Apel Bacău — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, textele de lege criticate fiind în acord cu dispozițiile din Constituție invocate de autoarea excepției.

13. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

14. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Cu referire la criticile aduse art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, arată că legiuitorul primar poate delega expres reglementarea unor aspecte legate de un anumit domeniu către legiuitorul secundar sau terțiar, condiția fiind ca reglementările emise să respecte dispozițiile legale cu forță juridică superioară și să nu contravină acestora, având în vedere și caracterul de generalitate al legii, ca act juridic al Parlamentului. În acest sens, învederează că statutul judecătorilor este reglementat prin lege organică, respectiv prin Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, iar nu prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii. Precizează că art. 30 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 stabilește atribuția Consiliului Superior al Magistraturii de asigurare a respectării legii și a criteriilor de competență profesională în desfășurarea carierei judecătorilor și procurorilor. Este, așadar, legitim ca adoptarea codului care reglementează reguli de conduită specifice magistraților să fie dată de legiuitorul primar în căderea Consiliului Superior al Magistraturii, în considerarea rolului constituțional recunoscut acestei autorități. În consecință,

apreciază că prevederile criticate nu aduc atingere prevederilor constituționale care stabilesc domeniul rezervat legii organice ori principiului separației puterilor în stat.

15. În ceea ce privește criticile aduse art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, arată că, ținând seama de prevederile art. 133 alin. (2) și art. 134 alin. (2) din Constituție, se poate constata că, exceptând prevederile referitoare la domeniul răspunderii disciplinare, Legea fundamentală reglementează competențele Consiliului Superior al Magistraturii ținând seama de natura sa de organ unitar și colectiv, fără ca aceasta să semnifice, în mod absolut, că anumite competențe nu pot fi atribuite secțiilor acestuia.

16. Referitor la criticile aduse art. 65 alin. (2) și (3), art. 66 alin. (2), art. 70 alin. (1) și art. 72 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, apreciază că sunt neîntemeiate, întrucât Inspekția Judiciară este parte integrantă a Consiliului Superior al Magistraturii, iar activitatea acesteia se integrează activității Consiliului, în calitatea sa de garant al independenței justiției. Chiar dacă recrutarea inspectorilor judiciari se realizează din rândul judecătorilor și procurorilor, prevederile art. 71 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 stabilesc fără echivoc că, pe durata exercitării mandatului de inspector-șef, inspector-șef adjunct și inspector judiciar, judecătorii și procurorii sunt suspendați de drept din funcțiile pe care le ocupă la instanțe și parchete, fiind numiți într-o funcție nouă, distinctă, cea de inspector judiciar. Aceste prevederi trebuie corelate cu dispozițiile art. 65 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, care consacră independența operațională a Inspekției Judiciare, aceasta îndeplinind, prin inspectorii judiciari numiți în condițiile legii, atribuții de analize, verificare și control în domeniile specifice de activitate. Așadar, organizarea și funcționarea Inspekției Judiciare, astfel cum sunt reglementate de lege, sunt menite să asigure exercitarea cu obiectivitate a atribuțiilor recunoscute inspectorilor judiciari, permițând Consiliului Superior al Magistraturii să decidă cu privire la cariera judecătorilor și procurorilor, competența decizională în soluționarea unor astfel de situații revenind în toate cazurile Consiliului Superior al Magistraturii, constituit în plen sau în secții.

17. **Avocatul Poporului** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Arată că, având în vedere natura sa de organ colectiv, precum și componența stabilită prin prevederile art. 133 din Legea fundamentală, nu se poate reține încălcarea prevederilor art. 124 și ale art. 125 din Constituție, care consacră independența și inamovibilitatea judecătorilor, aceste ultime dispoziții referindu-se la activitatea de înfăptuire a justiției. Pentru aceleași rațiuni, nici dispozițiile art. 65 alin. (2) și (3), art. 66 alin. (2), art. 70 alin. (1) și art. 72 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 ori ale art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 nu pot fi considerate a contraveni principiilor care guvernează activitatea de înfăptuire a justiției. În ceea ce privește criticile în sensul că se permite Consiliului Superior al Magistraturii să legifereze prin acte infralegale statutul judecătorilor și al procurorilor, Avocatul Poporului apreciază că acestea nu sunt întemeiate, pentru considerentele reținute în Decizia nr. 13 din 22 ianuarie 2013.

18. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, susținerile reprezentantului autoarei excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate,

raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

19. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

20. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă, potrivit încheierii de sesizare, prevederile art. 36 alin. (2), art. 38 alin. (1), art. 65 alin. (2) și (3), art. 66 alin. (2), art. 70 alin. (1) și ale art. 72 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 1 septembrie 2012, precum și cele ale art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005. În ceea ce privește prevederile art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 și art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, Curtea reține că sunt criticate doar teza întâi și, respectiv, a patra, acestea urmând să fie incluse în obiectul excepției de neconstituționalitate. Textele de lege criticate au următoarea redactare:

— Art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004: „(2) *Plenul Consiliului Superior al Magistraturii soluționează contestațiile formulate de judecători și procurori împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, cu excepția celor date în materie disciplinară.*”;

— Art. 38 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 317/2004: „(1) *Plenul Consiliului Superior al Magistraturii adoptă Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor (...)*”;

— Art. 65 alin. (2) și (3) din Legea nr. 317/2004: „(2) *Inspekția Judiciară este condusă de un inspector-șef, ajutat de un inspector-șef adjunct, numiți prin concurs organizat de Consiliul Superior al Magistraturii.*

(3) *Inspekția Judiciară acționează potrivit principiului independenței operaționale, îndeplinind, prin inspectori judiciari numiți în condițiile legii, atribuții de analiză, verificare și control în domeniile specifice de activitate.*”;

— Art. 66 alin. (2) din Legea nr. 317/2004: „(2) *Aparatul propriu al Inspekției Judiciare este organizat în direcții, servicii și birouri. În cadrul aparatului propriu al Inspekției Judiciare funcționează inspectori judiciari, personal de specialitate juridică asimilat magistraților, funcționari publici și personal contractual.*”;

— Art. 70 alin. (1) din Legea nr. 317/2004: „(1) *Inspectorii din cadrul Inspekției Judiciare sunt numiți în funcție de către inspectorul-șef, în urma unui concurs, pentru un mandat de 6 ani, dintre judecătorii și procurorii care au o vechime de cel puțin 8 ani în magistratură, care au cel puțin grad de tribunal sau parchet de pe lângă tribunal și au avut calificativul «foarte bine» la ultima evaluare.*”;

— Art. 72 alin. (2) din Legea nr. 317/2004: „(2) *Inspectorii judiciari nu pot efectua cercetarea disciplinară sau orice alte lucrări care privesc judecători sau procurori din cadrul instanțelor ori parchetelor unde inspectorul a funcționat. În acest caz, dosarul se repartizează altui inspector judiciar, în mod aleatoriu, cu respectarea dispozițiilor art. 73.*”;

— Art. 4 alin. (1) teza a patra din Legea nr. 303/2004: „(1) *Judecătorii și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate (...) să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor (...).*”

21. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (4) și (5) privind principiul separației și echilibrului puterilor în stat, respectiv principiul legalității, art. 73 alin. (3) lit. j) și l) potrivit cărora prin lege organică se reglementează statutul funcționarilor publici, respectiv

organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi, art. 124 alin. (3) potrivit cărora judecătorii sunt independenți și se supun numai legii și art. 125 alin. (1) care consacră inamovibilitatea judecătorilor.

22. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că este necesar să analizeze, pentru început, condiția de admisibilitate constând în existența legăturii cu cauza în cadrul căreia a fost ridicată. Sub acest aspect, Curtea observă că autoarea acesteia a solicitat, în principal, anularea Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 328/2005 pentru aprobarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 815 din 8 septembrie 2005, și, în subsidiar, doar a prevederilor art. 18 alin. (2) din acesta, care prevăd că relațiile judecătorilor și procurorilor în cadrul colectivelor din care fac parte trebuie să fie bazate pe respect și bună-credință, indiferent de vechimea în profesie și de funcția acestora, iar judecătorii și procurorii nu își pot exprima părerea cu privire la probitatea profesională și morală a colegilor lor. Prin urmare, art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 teza întâi, potrivit căruia Plenul Consiliului Superior al Magistraturii adoptă Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, are legătură cu cauza.

23. Și în ce privește prevederile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 referitoare la soluționarea, de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, a contestațiilor împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, cu excepția celor date în materie disciplinară, Curtea constată că sunt, de asemenea, incidente în cauză. Aceasta, cu toate că excepția de neconstituționalitate nu a fost ridicată într-un litigiu care să vizeze procedura contestării acestor hotărâri, respectiv contestația care poate fi introdusă în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție împotriva soluțiilor date de Plenul Consiliului. Totuși, textul de lege amintit este incident în cauză, întrucât obiectul litigiului îl reprezintă — printre altele — anularea în contencios administrativ a art. 36² alin. (6) și (7) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 326/2005, care prevede că hotărârea secției Consiliului dată cu privire la sesizările referitoare la încălcarea normelor de conduită reglementate de Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor poate fi atacată cu contestație la Plen, în termen de 5 zile de la comunicare, iar hotărârea Plenului poate fi atacată cu recurs la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție [în prezent, potrivit art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004, hotărârile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor pot fi atacate cu contestație la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție].

24. În ce privește celelalte texte de lege criticate sub aspectul neconstituționalității, Curtea observă că acestea vizează aspecte organizatorice privitoare la Inspekția Judiciară. Astfel, art. 65 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 se referă la conducerea Inspekției Judiciare și modul de numire a inspectorului-șef și a inspectorului-șef adjunct, art. 66 alin. (2) are în vedere structura și organizarea internă a Inspekției Judiciare, art. 70 alin. (1) detaliază procedura de numire în funcție a inspectorilor din cadrul Inspekției Judiciare, iar art. 72 alin. (2) prevede interdicția pentru inspectorii judiciari de a efectua cercetarea disciplinară sau orice alte lucrări care privesc judecători sau procurori din cadrul instanțelor ori parchetelor unde inspectorul a funcționat. Obiectul litigiului în soluționarea căruia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate îl reprezintă și anularea art. 10 alin. (6) din Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de

inspecție de către Inspekția Judiciară, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1.027/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 802 din 29 noiembrie 2012, potrivit căruia sesizarea din oficiu a Inspekției Judiciare se realizează pe baza procesului-verbal întocmit de inspectorul-șef sau a procesului-verbal întocmit de inspectorul judiciar și avizat de șeful direcției corespunzătoare și de inspectorul-șef. Având în vedere cele arătate, prevederile menționate nu au legătură cu cauza. Mai mult, excepția apare și ca nemotivată, întrucât, în esență, critica de neconstituționalitate formulată de autoarea excepției cu privire la aceste texte de lege constă în faptul că un inspector judiciar care este procuror poate să efectueze un act într-o procedură disciplinară, deontologică, de verificare a bunei reputații, de verificare a respectării independenței și prestigiului profesional sau de orice altă natură privind un judecător. Curtea constată că o astfel de critică este irelevantă în contextul conținutului normativ mai sus prezentat al textelor în discuție, neexistând o legătură logică între argumentele prezentate de autoarea excepției în susținerea pretensei neconstituționalități și domeniul de reglementare al textelor supuse controlului de constituționalitate. În schimb, singurul text referitor la Inspekția Judiciară care poate fi analizat prin prisma criticii invocate este art. 65 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, potrivit căruia Inspekția Judiciară acționează potrivit principiului independenței operaționale, îndeplinind, prin inspectorii judiciari numiți în condițiile legii, atribuții de analiză, verificare și control în domeniile specifice de activitate.

25. Pe fondul excepției de neconstituționalitate, Curtea reține, în ce privește prevederile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, că autoarea acesteia susține, în esență, că sunt neconstituționale, întrucât contestațiile împotriva hotărârilor Secției pentru judecători privind drepturile și cariera acestora sunt soluționate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în componența căruia intră nu doar judecători, ci și procurori, ministrul justiției și reprezentanți ai societății civile, adică persoane care nu au un statut egal cu al judecătorilor, caracterizat prin independență, imparțialitate și inamovibilitate.

26. Potrivit textului de lege criticat, care face parte din secțiunea a 2-a — „Atribuțiile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii” a capitolului IV — „Atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii”, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii soluționează contestațiile formulate de judecători și procurori împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, cu excepția celor date în materie disciplinară.

27. Consiliul Superior al Magistraturii este reglementat în secțiunea a 3-a (art. 133 și art. 134) din capitolul VI — *Autoritatea judecătorească* al titlului III — *Autoritățile publice* din Constituție. Potrivit art. 133 alin. (1) din Constituție și art. 1 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, acesta „este garantul independenței justiției”, iar, potrivit art. 134 alin. (2) din Constituție, „îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare” a judecătorilor și procurorilor.

28. Referitor la natura juridică a Consiliului Superior al Magistraturii, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a constatat că acesta este o autoritate fundamentală a statului și că, în componența sa, reflectă structura autorității judecătorești și asigură legătura cu societatea civilă (deciziile nr. 53 și nr. 54 din 25 ianuarie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011). Curtea a mai reținut că, potrivit Constituției și Legii nr. 304/2004, Consiliul Superior al Magistraturii nu este instanță judecătorească ce realizează justiția, ci este autoritatea publică judecătorească — garant al independenței justiției (a se vedea în acest sens Decizia nr. 22 din 17 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 160 din 9 martie 2012).

29. Structura Consiliului Superior al Magistraturii este prevăzută de dispozițiile art. 133 alin. (2) din Constituție și art. 3 din Legea nr. 317/2004, care stabilesc că acesta este alcătuit din 19 membri, dintre care 9 judecători și 5 procurori, care compun cele două secții ale Consiliului, una pentru judecători și una pentru procurori, 2 reprezentanți ai societății civile, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Așadar, Consiliul este format din 3 categorii de membri: magistrați aleși în adunările generale ale magistraților, reprezentanți ai societății civile desemnați de Senat și membri de drept, respectiv ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă această instanță.

30. Referitor la componența Consiliului Superior al Magistraturii, prin Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 23 iunie 2011, Curtea a observat că legiuitorul constituant originar a optat pentru includerea în componența Consiliului Superior al Magistraturii și a unor membri care nu sunt magistrați de profesie, dar care reprezintă societatea civilă, sunt specialiști în domeniul dreptului și se bucură de înaltă reputație profesională și morală. Curtea a constatat că îndeplinirea rolului constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii, acela de garant al independenței justiției, precum și a principalelor atribuții care privesc cariera și răspunderea disciplinară a magistraților, presupune ca judecătorii și procurorii să aibă o pondere corespunzătoare imperativului constituțional consacrat de art. 133 alin. (1). Așa fiind, în virtutea atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, componența acestui organism trebuie să reflecte specificitatea acestei activități, calitatea de magistrați a membrilor — așa cum o impune însăși titulatura acestui organism suprem de reprezentare —, care cunosc în mod direct implicațiile activității desfășurate de această categorie profesională, fiind definitive pentru hotărârile pe care le adoptă Consiliul.

31. Cu privire la pretinsa lipsă de independență și imparțialitate a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, Curtea a reținut, în jurisprudența sa, că acesta poate fi garantul independenței justiției numai dacă, în realizarea acestei competențe, el își îndeplinește în mod independent și imparțial atribuțiile stabilite prin lege. Iar factorii ce asigură independența și imparțialitatea acestui organ de jurisdicție îi constituie modul de desemnare a membrilor săi, durata mandatului și inamovibilitatea membrilor în cursul mandatului, precum și existența unei protecții adecvate împotriva presiunilor exterioare (a se vedea în acest sens Decizia nr. 518 din 31 mai 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 15 august 2007, Decizia nr. 779 din 12 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 520 din 29 iulie 2009, și Decizia nr. 1.556 din 6 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 6 februarie 2012). Referitor la această ultimă condiție, Curtea Constituțională a decis că, în activitatea individuală, membrul Consiliului trebuie să se bucure de o reală libertate de gândire, expresie și acțiune, astfel încât să-și exercite mandatul în mod eficient. El nu poate fi expus unor eventuale presiuni, afectând independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care îi revin potrivit Constituției și legilor (Decizia nr. 196 din 4 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 231 din 22 aprilie 2013).

32. Nu în ultimul rând, Curtea reține că posibilitatea contestării, pentru orice motiv, a hotărârilor plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, la Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de

contencios administrativ și fiscal, asigură toate garanțiile dreptului la un proces echitabil și la soluționarea cauzei de către o instanță independentă și imparțială, garanții prevăzute de art. 21 din Constituție și art. 6 din Convenție.

33. În concluzie, Curtea constată că prevederile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, potrivit cărora Plenul Consiliului Superior al Magistraturii soluționează contestațiile formulate de judecători și procurori împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, cu excepția celor date în materie disciplinară — nu contravin dispozițiilor art. 124 alin. (3) și art. 125 alin. (1) din Constituție.

34. În ce privește prevederile art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, partea „*adoptă Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor*”, și cele ale art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, partea „*să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor*”, se susține că încalcă dispozițiile art. 1 alin. (4) și (5) și art. 73 alin. (3) lit. j) și l) din Constituție, în esență, pe considerentul că regulile deontologice fac parte din statutul judecătorilor, care au îndatorirea să le respecte, în caz contrar cariera lor profesională fiind influențată negativ. De aceea, nu pot fi adoptate decât prin lege organică, iar nu prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii.

35. Cu privire la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, respectiv competența Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, Curtea constată că, în jurisprudența sa, prin Decizia nr. 2 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 131 din 23 februarie 2012, a statuat că nici Constituția și nici actele internaționale nu exclud posibilitatea ca, „în considerarea statutului unor categorii de persoane, legiuitorul să impună acestora rigori specifice de conduită, care pot fi subsumate conceptului de «*bună reputație*»». Referindu-se în acest sens la interpretarea art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale într-o cauză în care a fost chemată să decidă dacă a fost respectat un echilibru just între dreptul fundamental al individului la respectarea vieții private și libertatea de exprimare, pe de o parte, și interesul legitim al unui stat democratic de a veghea ca funcția publică să se conformeze scopurilor enunțate în art. 8 paragraful 2 și art. 10 paragraful 2 din Convenție, pe de altă parte, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reamintit că deja a considerat legitim ca celor din funcții publice sau magistraților să li se impună, din cauza statutului lor, obligația de rezervă sau de discreție privind exprimarea în public a anumitor convingeri. Curtea a luat notă în acest context de faptul că «îndatoririle de ordin deontologic ale unui magistrat pot influența viața privată, în cazul în care magistratul, prin comportament — chiar din viața privată — aduce atingere imaginii sau reputației instituției judiciare» (Hotărârea din 19 octombrie 2010, pronunțată în Cauza *Ozpinar împotriva Turciei*, paragraful 71). Având în vedere și jurisprudența menționată, Curtea reține că, în cazul magistraților, buna reputație constituie o condiție a încrederii publice în justiție și eficiența acesteia, fără de care nu poate fi concepută calitatea justiției și deplina aplicare a dispozițiilor constituționale care reglementează îndeplinirea sa. Astfel fiind, instituirea condiției bune reputații, atât în ceea ce privește accesarea în profesie, cât și pe toată durata activității de magistrat, este în concordanță cu exigențele impuse de prevederile art. 124 din Constituție, precum și de cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. De altfel, necesitatea ca numirea și promovarea judecătorilor să se realizeze în considerarea meritelor acestora, care se referă nu doar la calificarea profesională, ci și la reputația lor, este subliniată în Raportul Comisiei de la Veneția asupra

independenței sistemului judiciar Partea I: Independența judecătorilor — Veneția, 12—13 martie 2010. Un alt document cu aceeași valoare de recomandare, care statuează asupra acelorași principii, este Declarația privind etica judiciară, adoptată de Adunarea Generală a Rețelei Europene a Consiliilor Judiciare, în cadrul întâlnirii de la Londra, 2—4 iunie 2010, prin care s-a aprobat raportul intitulat «*etică judiciară — Principii, valori și calități*», ca un corp de îndrumări pentru judecătorii europeni”.

36. În schimb, Constituția nu impune ca normele de deontologie profesională să fie adoptate prin lege organică, întrucât conceptul de statut al magistraților [statut care, în accepțiunea art. 73 alin. (3) lit. l) din Constituție, trebuie adoptat prin lege organică, a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 474 din 28 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 590 din 3 august 2016, paragraful 28] se diferențiază de cel de deontologie a acestora. Astfel, dacă sub aspect material cele două concepte sunt foarte apropiate, în ceea ce privește aspectul funcțional ele se diferențiază vizibil: prima noțiune vizează organizarea oficială a profesiei date, în timp ce cea de-a doua tinde să asigure că în exercitarea atribuțiilor sale, dar și în cadrul vieții private, magistratul se comportă în conformitate cu obligațiile care îi incumbă și cu interesele corpului din care face parte, în condiții de natură a menține imaginea și integritatea profesiei. Deontologia este un instrument de autocontrol al corpului profesional, de responsabilizare, în timp ce statutul este o garanție pentru protecția drepturilor magistratului și un instrument de organizare, raționalizare și coordonare a profesiei. De asemenea, Curtea subliniază că regulile disciplinare vizează sancționarea sau răspunderea și nu se confundă cu normele de deontologie.

37. Având în vedere că normele și principiile deontologice își au izvorul în preceptele morale și au cunoscut în timp o consacrare sub forma normelor juridice, entitatea cea mai bine plasată pentru a le formaliza este cea care are rolul de conducere/coordonare/apărare a intereselor corpului profesional. Astfel, stabilirea normelor de deontologie profesională ține de entitatea care reprezintă corpul profesional în cauză, ele neputând fi impuse prin lege, întrucât, în acest caz, s-ar ajunge la transformarea și identificarea acestora cu normele care reglementează o altfel de răspundere, cea disciplinară, distinctă de răspunderea/blamul profesional incident ca urmare a încălcării unei norme de deontologie profesională. Faptul că legiuitorul a optat, pe de o parte, în sensul reglementării obligației judecătorilor/procurorilor de a respecta Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, iar, pe de altă parte, în sensul stabilirii obligației garantului independenței justiției, respectiv Consiliul Superior al Magistraturii, de a adopta Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, nu relevă niciun fine de neconstituționalitate.

38. Cu privire la evaluarea judecătorilor/procurorilor, Curtea reține că art. 4 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13 septembrie 2005, prevede că „*Judecătorii și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor și să participe la formarea profesională continuă*”. De asemenea, potrivit art. 39 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, „*Pentru verificarea îndeplinirii criteriilor de competență profesională și de performanță judecătorii și procurorii sunt supuși la fiecare 3 ani unei evaluări privind eficiența, calitatea*

activității și **integritatea**, obligația de formare profesională continuă și absolvirea unor cursuri de specializare, iar în cazul judecătorilor și procurorilor numiți în funcții de conducere, și modul de îndeplinire a atribuțiilor manageriale”. Prin urmare, unul dintre elementele ce trebuie luate în considerare pentru aprecierea îndeplinirii criteriilor de competență profesională și de performanță este integritatea.

39. În sensul său comun, integritatea se definește ca fiind calitatea de a fi cinstit, onest, corect sau incoruptibil, iar dezvoltarea normativă a acestui concept de natură legală este realizată în Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 676/2007, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 918 din 15 noiembrie 2016, care, la art. 6 alin. (1), prevede că „**Integritatea judecătorilor se apreciază în funcție de următorul indicator: încălcări ale Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, stabilite prin hotărâri definitive ale Secției pentru judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii; sancțiuni disciplinare rămase definitive în perioada supusă evaluării; pronunțarea față de judecătorul evaluat a unor soluții de renunțare la urmărirea penală, de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei ori de condamnare, pentru care Plenul Consiliului Superior al Magistraturii nu a propus eliberarea din funcție, în condițiile legii**”. Stabilirea unui atare **criteriu de apreciere al integrității, obiectiv în sine, ține de opțiunea** Consiliului Superior al Magistraturii.

40. În acest context normativ, autorii excepției de neconstituționalitate sunt nemulțumiți de faptul că integritatea judecătorilor se apreciază în funcție de încălcările aduse Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor, aspect stabilit însă printr-o normă infralegală, respectiv Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 676/2007, și de aici deduc că acest cod ar fi trebuit adoptat sub forma unui act de reglementare primară. Cu privire la acest aspect, Curtea reține că Legea nr. 303/2004, lege organică, este cea care reglementează **integritatea** ca fiind unul dintre criteriile în funcție de care se evaluează competența profesională și performanța judecătorului/procurorului. Prin urmare, acest criteriu este de rang legal, care nu implică nicio dificultate de înțelegere în privința destinatarului legii, mai ales că acesta este judecător/procuror. Curtea reține că ceea ce prevede legea este ca integritatea să fie evaluată, iar faptul că Consiliul Superior al Magistraturii a prevăzut într-un regulament criterii pentru evaluarea integrității care țin de Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor nu înseamnă că acest cod trebuie adoptat prin lege. De asemenea, Curtea observă că, în lipsa sa, evaluarea integrității s-ar realiza în conformitate cu criterii care nu ar fi formalizate într-un act juridic și ar fi realizată în funcție de criterii mai mult sau mai puțin subiective/obiective. De aceea, reglementarea unui sistem de recompensare și promovare în privința magistraților care se comportă potrivit exigențelor funcției dobândite și de sancționare a celor care încalcă aceste exigențe prin aplicarea unor **sancțiuni profesionale**, și nu disciplinare, este necesară pentru atingerea a ceea ce se numește responsabilitate profesională.

41. Cu privire la importanța normelor de deontologie profesională, Curtea reține preambulul documentului, intitulat „Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară” (Proiectul de la Bangalore al Codului de conduită judiciară — 2001, adoptat de Grupul judiciar de întărire a integrității magistraților, astfel cum a fost revăzut la masa rotundă a președinților de tribunal, care a avut loc la Palatul Păcii din Haga, 25—26 noiembrie

2002), în care se subliniază că încrederea publicului în sistemul de justiție, în autoritatea morală și în integritatea judecătorilor este de maximă importanță într-o societate democratică modernă, că este esențial ca judecătorii, fiecare, individual, și toți, în colectiv, să respecte și să onoreze funcția judiciară ca fiind un mandat public și să se străduiască în a spori și a menține încrederea publicului în sistemul judiciar și că principala responsabilitate de a promova și a menține standardele înalte ale conduitei judiciare revine în primul rând corpului judiciar din fiecare țară. Cu privire la valoarea 3, **integritatea**, se arată că este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare. Judecătorul trebuie să se asigure că în ochii unui observator rezonabil conduita sa este ireproșabilă. Atitudinea și conduita unui judecător trebuie să reafirme încrederea publicului în integritatea corpului judiciar. Justiția nu doar trebuie făcută, trebuie să se și vadă că s-a făcut justiție.

42. Nu în ultimul rând, Curtea constată că, prin Decizia nr. 637 din 13 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 906 din 8 decembrie 2016, paragraful 28, a stabilit că normele cuprinse în Legea nr. 360/2002 privind statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 24 iunie 2002, cu referire la evaluarea polițistului, sunt lacunare, de vreme ce „reguli substanțiale, esențiale în materia evaluării, precum: stabilirea reprezentanților instituției angajatoare care efectuează evaluarea, precizarea criteriilor de evaluare a activității și conduitei polițistului, comunicarea rezultatului evaluării și posibilitatea de contestare a acestuia nu sunt reglementate prin lege”. În consecință, prin decizia anterioară, Curtea a reținut că doar regulile substanțiale, esențiale în materia evaluării trebuie înscrise în lege, cu indicarea criteriilor de evaluare. **Dar această observație, raportată la situația judecătorilor/procurorilor, vizează deja un text al unei alte legi, respectiv art. 39 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, text care nu face obiectul excepției de neconstituționalitate.** Faptul că legea anterioară stabilește că promovarea în funcție se realizează având în vedere raportul de evaluare [art. 44 alin. (1) din Legea nr. 303/2004], care este întocmit și prin raportare la un criteriu ce ține de integritatea magistratului [art. 39 alin. (1) din Legea nr. 303/2004], criteriu care se valorizează în funcție de încălcările aduse Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor [art. 6 alin. (1) din Regulamentul privind evaluarea activității profesionale a judecătorilor și procurorilor], cod adoptat de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii [art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004] nu pune în discuție constituționalitatea competenței Consiliului Superior al Magistraturii de a adopta acest cod, respectiv a dispozițiilor art. 38 alin. (1) din Legea nr. 317/2004.

43. Din cele de mai sus, Curtea reține că Consiliul Superior al Magistraturii are competența de a adopta norme de deontologie profesională, în calitatea sa de garant al independenței justiției, de reprezentant al corpului profesional al magistraților; de asemenea, Curtea constată că aceste norme stabilesc exigențe privind conduita profesională a magistraților, și nu garanții acordate de legiuitor acestora; or, întrucât ansamblul acestor garanții structurează și formează statutul magistraților în sensul art. 73 alin. (3) lit. l) din Constituție, legiuitorul are obligația constituțională de a le reglementa numai pe acestea prin lege organică. În consecință, Curtea reține că adoptarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor de către Consiliul Superior al Magistraturii nu este contrară art. 1 alin. (4) și art. 73 alin. (3) lit. l) din Constituție. În fine, dispozițiile art. 73 alin. (3) lit. j) sau p) din Constituție nu sunt incidente în cauză, întrucât ipoteza lor normativă nu se referă la judecători sau procurori.

44. În ce privește invocarea, în susținerea excepției de neconstituționalitate a unor decizii de admitere pronunțate în precedent, Curtea constată că acestea nu sunt relevante în soluționarea prezentei excepții. Ipoteza normativă analizată în cauza de față diferă esențial de situațiile examinate prin Decizia nr. 392 din 2 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 667 din 11 septembrie 2014, referitoare la unele prevederi din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, sau Decizia nr. 803 din 24 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 34 din 18 ianuarie 2016, privitoare la dispozițiile art. 74 alin. (2) din Legea nr. 293/2004 privind Statutul funcționarilor publici cu statut special din Administrația Națională a Penitenciarelor, în care elementul principal îl constituia răspunderea disciplinară a celor două categorii de funcționari publici vizați de deciziile menționate, pe când textul de lege criticat în cauză are în vedere regulile de deontologie profesională.

45. În consecință, Curtea constată că adoptarea Codului deontologic al judecătorilor și procurorilor de către Consiliul Superior al Magistraturii nu este contrară art. 1 alin. (4) și art. 73 alin. (3) lit. I) din Constituție. Consecutiv, în ce privește critica formulată referitor la art. 4 alin. (1) teza a patra din Legea nr. 303/2004, a cărei neconstituționalitate ar fi fost indusă „prin contaminare” de la art. 38 alin. (1) teza întâi, potrivit susținerilor autoarei excepției, nu poate fi reținută, ca urmare a constatării concordanței dintre aceste din urmă prevederi legale și dispozițiile din Legea fundamentală invocate.

46. În fine, cu privire la prevederile art. 65 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, potrivit cărora Inspekția Judiciară acționează potrivit principiului independenței operaționale, îndeplinind, prin inspectori judiciari numiți în condițiile legii, atribuții de analiză, verificare și control în domeniile specifice de activitate, se susține că ar fi neconstituționale în măsura în care se interpretează că un inspector judiciar (inclusiv cu funcții de conducere) care este procuror poate să efectueze un act într-o procedură disciplinară, deontologică, de verificare a bunei reputații, de verificare a respectării independenței și prestigiului profesional sau de orice altă natură privind un judecător.

48. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

I. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 65 alin. (2), art. 66 alin. (2), art. 70 alin. (1) și art. 72 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Gabriela Baltag în Dosarul nr. 129/43/2016 al Curții de Apel Bacău — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal.

II. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că prevederile art. 36 alin. (2), art. 38 alin. (1) teza întâi și art. 65 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii și cele ale art. 4 alin. (1) teza a patra din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Bacău — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 8 mai 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

47. Curtea constată că nu poate reține nici această critică de neconstituționalitate, observând că o astfel de interpretare a fost exclusă prin prevederi normative subsecvente, care detaliază și explicitează dispozițiile supuse controlului de constituționalitate. Astfel, prin art. 16 alin. (1) din Regulamentul de organizare și funcționare a Inspekției Judiciare, aprobat prin Ordinul Inspectorului-șef al Inspekției Judiciare nr. 24/2012, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 692 din 9 octombrie 2012, s-a stabilit că, „În cadrul Direcției de inspekție judiciară pentru judecători funcționează inspectorii judiciari care au fost selectați dintre judecători”, în condițiile în care, potrivit art. 15 din același act normativ, „Direcția de inspekție judiciară pentru judecători are atribuții de analiză, verificare și control în domeniile specifice de activitate a instanțelor, precum și cu privire la activitatea profesională și conduita judecătorilor (...)”. Totodată, art. 20 din același regulament prevede că „Direcția de inspekție judiciară pentru procurori are atribuții de analiză, verificare și control în domeniile specifice de activitate a parchetelor, precum și cu privire la activitatea profesională și conduita procurorilor (...)”, iar, în conformitate cu art. 21 alin. (1) din același regulament, „În cadrul Direcției de inspekție judiciară pentru procurori funcționează inspectorii judiciari care au fost selectați dintre procurori”. Prin urmare, criticile formulate de autoarea excepției sunt infirmate de realitatea normativă existentă, prin care s-a dat expresie relației logice implicate de textul criticat, în sensul că activitățile specifice Inspekției Judiciare vor fi realizate departajat pentru fiecare dintre cele două tipuri de magistrați, respectiv judecătorii și procurorii, de către inspectori judiciari provenind din același tip de categorie profesională cu persoana asupra căreia poartă exercitarea competențelor Inspekției Judiciare, după caz. Împrejurarea că, în speță, un inspector judiciar care este procuror a întocmit procesul-verbal de sesizare din oficiu a Inspekției Judiciare în vederea efectuării de verificări prealabile de natură disciplinară sau deontologică este o chestiune de aplicare a legii, a cărei apreciere ține de competența instanței de judecată.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 310

din 8 mai 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) și (9)
din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Benke Károly	— magistrat-asistent-șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Constantin Brânzan în Dosarul nr. 1.861/2/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 694D/2017.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autorul excepției de neconstituționalitate, domnul avocat Corneliu-Liviu Popescu din cadrul Baroului București, cu împuternicire avocațială depusă la dosar, precum și partea Stere Learciu, personal și asistat de domnul avocat Valentin Constantinof din cadrul Baroului București, cu împuternicire avocațială depusă la dosar. Se constată lipsa părții Consiliul Superior al Magistraturii. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului autorului excepției de neconstituționalitate, care pune concluzii de admitere a acesteia. Astfel, se susține că dispozițiile art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 sunt neconstituționale sub două aspecte: lipsa de claritate și încălcarea accesului la justiție și a dreptului la o cale de atac. În acest sens arată că dispozițiile Legii nr. 317/2004 prevăd că hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii care vizează drepturile și cariera magistraților, altele decât cele pronunțate în materie disciplinară, pot fi atacate cu contestație la Înalta Curte de Casație și Justiție. Însă, Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor prevede că aceste hotărâri pot fi atacate cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție. Astfel, două legi stabilesc două căi de atac diferite, recurs și contestație, pentru același tip de hotărâri, ceea ce înseamnă că dispozițiile de lege criticate sunt neclare, deoarece persoana interesată nu știe ce cale să aleagă pentru a ajunge în justiție. Pe de altă parte, dispozițiile art. 29 din Legea nr. 317/2004 nu prevăd dacă această contestație este o cale de atac, dacă aceasta este devolutivă, dacă privește și aspecte de fapt sau doar de drept sau ce soluții poate pronunța instanța. Susține că, în cazul judecării acestei contestații, nu se pot aplica nici regulile de la apel, nici regulile de la recurs. Legiuitorul nu detaliază aspectele cu privire la judecarea contestației și, câtă vreme norma de lege este neclară, accesul la justiție nu este unul real, ci doar iluzoriu. Totodată, susține că dispozițiile de lege criticate încalcă și art. 129 din Constituție, deoarece prevăd că hotărârea pronunțată în contestație este definitivă. Astfel, deși se numește contestație, aceasta nu este o cale de atac, ci un

mod de sesizare pentru prima dată a instanței judecătorești. Or, art. 129 din Constituție prevede dreptul de a avea o cale de atac „în condițiile legii”, iar Curtea Constituțională a stabilit, în jurisprudența sa, că aceasta nu înseamnă dreptul legiuitorului de a suprima orice cale de atac. În final, invocă deciziile Curții Constituționale nr. 500 din 15 mai 2012 și nr. 967 din 20 noiembrie 2012 și susține că, atunci când este vorba despre drepturile și cariera judecătorilor, ar fi absurd să nu existe nicio cale de atac împotriva hotărârii judecătorești.

4. Reprezentantul părții Stere Learciu solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată. În acest sens se arată că nu pot fi primite criticile de neconstituționalitate formulate din perspectiva comparării regimului juridic al contestației cu cel al recursului reglementat de art. 65¹ din Legea nr. 303/2004, din moment ce instanța de trimitere a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate vizând acest din urmă text legal, care nu face, așadar, obiectul controlului de constituționalitate. Susține că dispozițiile criticate reglementează o cale de atac cu caracter devolutiv în care sunt administrate probe, realizându-se o judecată reală a acestora în fața instanței judecătorești. Totodată, legiuitorul are îndreptățirea constituțională de a reglementa un singur grad de jurisdicție în considerarea obiectului de reglementare a dispozițiilor legale criticate, această opțiune a sa fiind limitată numai atunci când în cauză se pune problema unei acuzații în materie penală în sensul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

5. Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, invocând jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, cu privire la accesul liber la justiție și la existența dublului grad de jurisdicție doar în materie penală.

6. Având cuvântul în replică, avocatul autorului excepției susține că este adevărat că în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale s-a recunoscut dreptul la dublu grad de jurisdicție doar în materie penală, însă, aceeași Convenție menționează principiul subsidiarității. Standardul stabilit de Convenție este unul minimal, iar legislația națională poate stabili condiții mai favorabile de acces la căi de atac. Or, Constituția României, prin art. 129, nu limitează dreptul la căi de atac doar la materia penală, fiind astfel o reglementare mai favorabilă, iar aceasta nu înseamnă că trebuie să se reducă standardul constituțional la cel internațional.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

7. Prin Decizia nr. 3.087 din 9 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.861/2/2016, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii**, excepție ridicată de Constantin Brânzan într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii de anulare a Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 653 din 22 iunie 2015, prin care s-a acordat unui judecător avizul anual pentru menținerea în funcția

respectivă, după împlinirea vârstei de 65 de ani, și de obligare a Consiliului Superior al Magistraturii la emiterea unei hotărâri de eliberare din funcție a respectivului judecător.

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată că art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 sunt extrem de sumare cu privire la modul de judecare și puterile instanței atunci când aceasta este investită cu judecarea contestației. Astfel, accesul la justiție este unul teoretic și iluzoriu, nefiind asigurat un drept real și efectiv la o instanță având plenitudine de jurisdicție.

9. De asemenea, este încălcat dreptul la exercitarea măcar a unei căi de atac împotriva hotărârilor judecătorești date în soluționarea contestației, contrar art. 129 din Constituție. Prin această normă constituțională, legiuitorul a fost împuternicit să stabilească numărul căilor de atac, termenele și condițiile de exercitare a acestora, instanțele competente să le judece, dar nu să decidă dacă există sau nu o cale de atac împotriva unei hotărâri judecătorești de primă instanță. Ar fi lipsit de orice conținut dreptul constituțional la exercitarea căilor de atac dacă s-ar permite legiuitorului să decidă că o hotărâre judecătorească de primă instanță nu poate fi atacată cu nicio cale de atac. Legiuitorul nu poate suprima absolut orice cale de atac împotriva unei hotărâri judecătorești de primă instanță. În acest sens sunt invocate deciziile Curții Constituționale nr. 500 din 15 mai 2012 și nr. 967 din 20 noiembrie 2012.

10. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, invocând în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 160 din 24 martie 2016.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

12. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se arată că instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești este de competența exclusivă a legiuitorului, care poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură. Faptul că dispozițiile legale criticate instituie o anumite cale de atac sau anumite reguli de competență nu semnifică încălcarea normelor constituționale invocate, legiuitorul putând adopta reglementări cu caracter general sau cu caracter special, derogatoriu, cu aplicabilitate la anumite situații, în mod egal, pentru toți cei interesați în exercitarea aceluiași categorii de drepturi sau îndeplinirea aceluiași categorii de obligații; în acest sens, este invocat art. 126 alin. (2) din Constituție. Se susține că dispozițiile legale criticate nu exclud existența unui control judecătorec de contencios deplin asupra actelor administrative, instanța având competența de a examina toate chestiunile de drept și de fapt pertinente litigiului cu care este sesizată, în baza competenței generale de verificare a legalității oricărui act administrativ, cu excepțiile prevăzute de lege, neputându-se reține, astfel, încălcarea art. 1 alin. (5) sau art. 21 din Constituție.

13. Cu privire la dreptul de a ataca o hotărâre judecătorească, se arată că acesta nu reiese, cu excepția cauzelor penale, nici explicit și nici implicit din prevederile Constituției. Conceptul de proces echitabil nu implică în mod necesar existența mai multor grade de jurisdicție, a unor căi de atac al hotărârilor judecătorești și nici posibilitatea exercitării acestor căi de atac. Este invocată Decizia Curții Constituționale nr. 73 din 4 iunie 1996. Prin urmare, se concluzionează în sensul că dispozițiile legale criticate nu aduc atingere art. 129 din Constituție, întrucât nicio prevedere a Constituției nu reglementează dreptul la exercitarea căilor de atac în orice cauză.

14. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile reprezentanților autorului excepției de neconstituționalitate și a părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

15. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

16. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă prevederile art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 1 septembrie 2012, potrivit căroră: „(7) *Hotărârile prevăzute la alin. (5)* [Hotărârile plenului privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor — s.n.] *pot fi atacate cu contestație de orice persoană interesată, în termen de 15 zile de la comunicare sau de la publicare, la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Contestația se judecă în complet format din 3 judecători. [...]*”

(9) *Hotărârea prin care se soluționează contestația prevăzută la alin. (7) este definitivă”.*

17. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5) privind statul de drept, respectiv calitatea legii, art. 21 alin. (1) și (2) privind accesul liber la justiție, astfel cum acesta se interpretează, potrivit art. 20 din Constituție, și prin prisma dispozițiilor art. 6 paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și art. 129 privind folosirea căilor de atac.

18. Examinând admisibilitatea excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că, referitor la dispozițiile art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii — potrivit căroră hotărârile plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor pot fi atacate cu contestație la Secția de contencios administrativ a Înaltei Curți de Casație și Justiție — criticile formulate nu vizează în mod concret conținutul normativ al textului criticat, ci faptul că nu sunt reglementate garanțiile unui proces echitabil în procedura de control judecătorec asupra actelor administrative emise de către Consiliul Superior al Magistraturii. Cu privire la acest aspect, Curtea observă că textul criticat reglementează denumirea pe care o poartă acțiunea formulată împotriva hotărârii plenului privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, expresie a controlului judecătorec, a termenului în care se formulează, a instanței competente să judece acțiunea și a compunerii completului de judecată. Autorul excepției pretinde că textul ar fi trebuit să prevadă și garanții specifice dreptului la un proces echitabil. În realitate, aspectele învederate țin de completarea legii, în sensul că autorul dorește reglementarea într-un mod complet a modului de desfășurare a procedurii de soluționare a cererilor ce vizează cariera judecătorilor și procurorilor din fața Înaltei Curți de Casație și Justiție. Or, procedura de judecată se realizează potrivit și în conformitate cu Codul de procedură civilă. Prin urmare, cerința autorului excepției de neconstituționalitate de a se normativiza prin lege procedura în fața Consiliului Superior al Magistraturii și particularizarea procedurii civile pentru această tipologie de acțiune (contestație împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii) sunt chestiuni care țin de opțiunea

legiuitorului, Curtea Constituțională neputându-se substitui acestuia. În consecință, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii este inadmisibilă, având în vedere art. 2 alin. (2) și (3) din Legea nr. 47/1992.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (9) din Legea nr. 317/2004, criticate din perspectiva faptului că nu reglementează un dublu grad de jurisdicție cu privire la hotărârile plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu consacră nici expres, dar nici implicit dreptul la dublul grad de jurisdicție, drept ce este recunoscut doar în materie penală. De asemenea, nici art. 13 din Convenție, care se referă la dreptul la un „recurs efectiv”, nu are semnificația asigurării dublului grad de jurisdicție, ci doar a posibilității de a se supune judecării unei instanțe naționale. Curtea a mai reținut că accesul la justiție, garantat de prevederile art. 21 din Legea fundamentală, nu presupune și accesul la toate mijloacele procedurale prin care se desfășurează justiția, iar instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, deci și reglementarea căilor de atac, este de competența exclusivă a legiuitorului, care poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură (a se vedea Decizia nr. 1.122 din 23 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 738 din 4 noiembrie 2010, sau Decizia nr. 160 din 24 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 432 din 9 iunie 2016, paragraful 21).

20. Accesul liber la justiție nu este un drept absolut, putând fi limitat prin anumite condiții de formă și de fond impuse de legiuitor, prin raportare la dispozițiile art. 21 din Constituție. Aceste condiționări nu pot fi acceptate dacă afectează dreptul fundamental în chiar substanța sa. Prin urmare, limitările aduse dreptului fundamental sunt admisibile doar în măsura în care vizează un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele folosite de legiuitor și scopul urmărit de acesta (a se vedea în acest sens Decizia Curții Constituționale nr. 176 din 24 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 356 din 27 aprilie 2005). În consecință, stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie, în sine, o încălcare a accesului liber la justiție, el presupunând accesul la mijloacele procedurale prin care se desfășurează justiția, fiind de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție ce rezultă din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție (a se vedea în acest sens Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, și Decizia nr. 478 din 18 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 609 din 12 august 2015, paragraful 15).

21. Legea fundamentală nu cuprinde dispoziții referitoare la obligativitatea existenței tuturor căilor de atac, ci reglementează accesul general neîngrădit la justiție al tuturor persoanelor pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor lor legitime, precum și dreptul tuturor părților interesate de a exercita căile de atac prevăzute de lege. De asemenea, Curtea a reținut că, instituind reguli speciale privind exercitarea căilor de atac, legiuitorul trebuie să asigure părților interesate posibilitatea de a formula o cale de atac împotriva hotărârii judecătorești considerate defavorabile, iar lipsa oricărei căi de atac împotriva unei hotărâri pronunțate în instanță echivalează cu imposibilitatea exercitării unui control judecătoresc efectiv, dreptul de acces liber la justiție devenind, astfel, un drept iluzoriu și teoretic (a se vedea în acest sens Decizia nr. 192 din 3 aprilie

2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 2 iulie 2014, paragraful 13, cu referire la deciziile nr. 99 din 23 mai 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 21 august 2000, nr. 230 din 16 noiembrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 665 din 16 decembrie 2000, nr. 226 din 18 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 7 iunie 2004, nr. 572 din 3 noiembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.144 din 19 decembrie 2005, sau nr. 500 din 15 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 18 iulie 2012).

22. De asemenea, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în consonanță cu cea a Curții Constituționale (a se vedea Decizia nr. 51 din 14 ianuarie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 187 din 24 martie 2010, Decizia nr. 619 din 4 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 965 din 30 decembrie 2014, paragraful 18, sau Decizia nr. 160 din 24 martie 2016, paragraful 23), s-a statuat că o caracteristică a dreptului de acces liber la justiție este aceea că nu este un drept absolut (Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în Cauza *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, paragraful 57) și că el poate fi supus la restricții legitime, cum ar fi termenele legale de prescripție sau ordonanțele care impun depunerea unei cauțiuni *judicatum solvi*; important este ca aceste restrângeri să nu aducă atingere substanței dreptului, să urmărească un scop legitim și să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit (Hotărârea din 21 februarie 1975, pronunțată în Cauza *Golder împotriva Regatului Unit*, paragraful 39, sau Hotărârea din 10 mai 2001, pronunțată în Cauza *Z. și alții împotriva Regatului Unit*, paragraful 93).

23. Curtea a mai reținut că, prin reglementarea unei singure căi de atac — cea a contestației — împotriva hotărârilor plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, fără posibilitatea ca hotărârea instanței judecătorești privind soluționarea contestației să mai poată fi atacată, nu se încalcă art. 21 și art. 24 din Constituție, de vreme ce părțile beneficiază pe tot parcursul judecării contestației de către Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal de toate garanțiile necesare asigurării unui proces echitabil și a dreptului la apărare. Referitor la aplicarea considerentelor reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 500 din 15 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 18 iulie 2012, și Decizia nr. 967 din 20 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 18 decembrie 2012, invocate de autorul excepției, prin care s-a constatat că eliminarea controlului judiciar al hotărârilor pronunțate în primă instanță aduce atingere art. 129 din Constituție, raportat la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul la apărare, reprezentând în același timp o încălcare a cerințelor unui proces echitabil, Curtea observă că aceste susțineri nu pot fi primite. Astfel, considerentele pe care s-au bazat soluțiile de admitere a excepțiilor de neconstituționalitate ce au format obiectul acestor două decizii nu sunt aplicabile și în prezenta cauză, deoarece acestea se referă la materia contravențiilor la regimul circulației pe drumurile publice, respectiv la imposibilitatea exercitării oricărei căi de atac de către părțile unui proces, determinată de un criteriu subiectiv, de natură pecuniară, legat de valoarea obiectului cauzei deduse judecării (Decizia nr. 780 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 13 martie 2017, paragrafele 22 și 23).

24. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a schimba jurisprudența Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

25. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Constantin Brânzan în Dosarul nr. 1.861/2/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 29 alin. (9) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii sunt constituționale, în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 8 mai 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent-șef,
Benke Károly

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 311

din 8 mai 2018

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) și (9) și art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) și (9) și art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Gabriela Baltag în Dosarul nr. 153/43/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal, și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.041D/2017.

2. La apelul nominal răspunde autoarea excepției de neconstituționalitate, personal și asistată de avocat Corneliu-Liviu Popescu, din cadrul Baroului București, cu împuternicire avocațială la dosar. Lipsește partea Consiliul Superior al Magistraturii. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Având cuvântul, avocatul autoarei excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 sunt neconstituționale, sub două aspecte: lipsa de claritate și încălcarea accesului la justiție și a dreptului la o cale de atac. În acest sens, arată că dispozițiile Legii nr. 317/2004 prevăd că hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii — ce vizează drepturile și cariera magistraților, altele decât cele pronunțate în materie disciplinară, pot fi atacate

cu contestație la Înalta Curte de Casație și Justiție. Însă, Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor prevede că aceste hotărâri pot fi atacate cu recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție. Astfel, două legi stabilesc două căi de atac diferite, recurs și contestație, pentru același tip de hotărâri, ceea ce înseamnă că dispozițiile de lege criticate sunt neclare, deoarece persoana interesată nu știe ce cale să aleagă pentru a ajunge în justiție. Pe de altă parte, dispozițiile art. 29 din Legea nr. 317/2004 nu prevăd dacă această contestație este o cale de atac, dacă aceasta este devolutivă, dacă privește și aspecte de fapt sau doar de drept sau ce soluții poate pronunța instanța. Susține că, în cazul judecării acestei contestații, nu se pot aplica nici regulile de la apel, nici regulile de la recurs. Legiuitorul nu detaliază aspectele cu privire la judecarea contestației și, câtă vreme norma de lege este neclară, accesul la justiție nu este unul real, ci doar iluzoriu. Totodată, susține că dispozițiile de lege criticate încalcă și art. 129 din Constituție, deoarece prevăd că hotărârea pronunțată în contestație este definitivă. Astfel, deși se numește contestație, aceasta nu e o cale de atac, ci un mod de sesizare pentru prima dată a instanței judecătorești. Or, art. 129 din Constituție prevede dreptul de a avea o cale de atac, „în condițiile legii”, iar Curtea Constituțională a stabilit, în jurisprudența sa, că aceasta nu înseamnă dreptul legiuitorului de a suprima orice cale de atac. În final, invocă deciziile Curții Constituționale nr. 500 din 15 mai 2012 și nr. 967 din 20 noiembrie 2012 și susține că, atunci când este vorba despre drepturile și cariera judecătorilor, ar fi absurd să nu existe nicio cale de atac împotriva hotărârii judecătorești.

4. Cu privire la dispozițiile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, avocatul autoarei excepției susține că acestea sunt neconstituționale, în măsura în care se interpretează că hotărârile secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii — privind drepturile și cariera magistraților — trebuie contestate la Plen,

înainte de a fi atacate la instanță. Consiliul Superior al Magistraturii este un organ colegial, care funcționează în plen și în secții. Precizează că nu se referă la atribuțiile disciplinare ale Consiliului, ci la materia deontologică. În orice altă materie decât cea disciplinară, hotărârile Secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii trebuie contestate la Plen, potrivit dispozițiilor de lege criticate. Or, această obligativitate impusă de lege de a contesta hotărârea Secției pentru judecatori la Plen încalcă dispozițiile constituționale referitoare la independența și inamovibilitatea judecătorilor. Astfel, în timp ce Secția pentru judecatori este compusă numai din judecatori, din Plenul Consiliului Superior al Magistraturii fac parte și procurori, ministrul Justiției și reprezentanți ai societății civile, adică persoane care nu sunt judecatori. Or, potrivit Constituției, numai judecătorii sunt independenți și inamovibili și, astfel, toate aspectele care țin de cariera judecătorilor trebuie să fie soluționate numai de judecatori, adică de egalii acestora, iar nu și de procurori, care se bucură doar de stabilitate. În mod contrar, sunt afectate principiile independenței și imparțialității prevăzute în Constituție.

5. Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, sens în care invocă dispozițiile art. 133 din Constituție, privind rolul și structura Consiliului Superior al Magistraturii, precum și jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, cu privire la accesul liber la justiție și la existența dublului grad de jurisdicție doar în materie penală.

6. Având cuvântul în replică, avocatul autoarei excepției susține că este adevărat că, în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, s-a recunoscut dreptul la dublu grad de jurisdicție doar în materie penală. Însă, aceeași Convenție menționează principiul subsidiarității. Standardul stabilit de Convenție este unul minimal, iar legislația națională poate stabili condiții mai favorabile de acces la căi de atac. Or, Constituția României, prin art. 129, nu limitează dreptul la căi de atac doar la materie penală, fiind astfel o reglementare mai favorabilă, iar aceasta nu înseamnă că trebuie să reducem standardul constituțional la standardul internațional.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

7. Prin Încheierea din 9 mai 2017, pronunțată în Dosarul nr. 153/43/2016, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) și (9) și art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004**. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de contestatoarea Gabriela Baltag într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației formulate împotriva Hotărârii Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 557 din 17 mai 2017, prin care a fost respinsă contestația împotriva Hotărârii Secției pentru Judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii nr. 171 din 16 februarie 2017, prin care s-a constatat încălcarea de către contestatoarea a normelor de conduită din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

8. În motivarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, autoarea excepției susține că acestea sunt neconstituționale, în măsura în care se interpretează că hotărârile privind drepturile și cariera judecătorilor trebuie contestate la Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în componența căruia intră procurori și alte persoane decât judecatori, încălcându-se, astfel, dispozițiile art. 124 alin. (3) și art. 125 alin. (1) din Constituție. În acest sens, arată că aceste dispoziții constituționale consacră independența și inamovibilitatea judecătorilor, ceea ce înseamnă că orice act sau procedură ce le poate afecta cariera ori statutul nu poate proveni decât de la un egal al lor, adică de la un judecător independent și inamovibil, iar nu de la o persoană care nu se bucură de acest statut. Dacă acest lucru este respectat în cazul

procedurii disciplinare (se adoptă o hotărâre de Secția pentru judecatori, numai cu participarea judecătorilor, contra căreia se exercită recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție), nu aceeași este situația tuturor celorlalte hotărâri ale Secției pentru judecatori privind drepturile și cariera judecătorilor (inclusiv cele în materie deontologică), care se atacă cu contestație la Plen, din care nu fac parte numai judecatori, ci și persoane lipsite de independența, imparțialitatea și inamovibilitatea judecătorilor, deci care nu sunt egalii judecătorilor. Astfel, conform art. 132 alin. (1) din Constituție și *per a contrario*, procurorii nu sunt nici independenți (fiind sub autoritatea ministrului justiției, lipsa de independență a procurorilor români fiind statuată și în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului), nici inamovibili (ci se bucură doar de stabilitate), deci statutul procurorilor nu este egal cu acela al judecătorilor, ci inferior, neoferind aceleași garanții. Cu atât mai puțin ministrul justiției, membru al Guvernului, nu oferă garanții de independență și inamovibilitate. Reprezentanții societății civile în Consiliul Superior al Magistraturii nici nu sunt magistrați. Consecința este că niciun procuror, ministru al justiției ori un reprezentant al societății civile, nefiind nici independent, nici inamovibil, nu poate interveni în niciun fel în statutul ori cariera unui judecător, așa încât a supune hotărârile Secției pentru judecatori privind drepturile și cariera judecătorilor unei contestații soluționate de Plen, din care fac parte nu doar judecatori, ci și procurori, ministrul justiției și reprezentanți ai societății civile, înseamnă a atribui procurorilor ori altor persoane lipsite de independență și inamovibilitate putere de decizie în chestiunea drepturilor și carierei judecătorilor, cu consecința că dispozițiile constituționale relative la independența și inamovibilitatea judecătorilor sunt violate.

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 se susține, în esență, că acestea contravin prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5), art. 21 alin. (1) și (2) — interpretat în lumina art. 6 paragraful 1 din Convenția europeană a drepturilor omului, potrivit art. 20 alin. (1) din Constituție —, precum și art. 129. În acest sens, se arată că unele dintre hotărârile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii sunt susceptibile simultan de două căi de atac, contestație și recurs, ceea ce înseamnă că normele legislative criticate sunt neclare, confuze, nesatisfăcând exigențele constituționale și convenționale de claritate și previzibilitate, deci violând art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție. Dispozițiile de lege criticate sunt extrem de sumare cu privire la modul de judecare și puterile instanței atunci când aceasta este investită cu judecarea contestației. Astfel, accesul la justiție este unul teoretic și iluzoriu, nefiind asigurat un drept real și efectiv la o instanță având plenitudine de jurisdicție. De asemenea, este încălcat dreptul la exercitarea măcar a unei căi de atac împotriva hotărârilor judecătorești date în soluționarea contestației, contrar art. 129 din Constituție. Prin această normă constituțională, legiuitorul a fost împuternicit să stabilească numărul căilor de atac, termenele și condițiile de exercitare a acestora, instanța competentă etc., dar nu să decidă dacă există sau nu o cale de atac împotriva unei hotărâri judecătorești de primă instanță. Ar fi lipsit de orice conținut dreptul constituțional la exercitarea căilor de atac, care ar fi total vidat de substanța sa, dacă s-ar permite legiuitorului să decidă că o hotărâre judecătorească de primă instanță nu poate fi atacată cu nicio cale de atac. Legiuitorul nu poate să suprimă absolut orice cale de atac împotriva unei hotărâri judecătorești de primă instanță. În final, se arată că exact acesta a fost raționamentul utilizat de Curtea Constituțională prin care a declarat neconstituționale două dispoziții din Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri privind accelerarea judecării proceselor, prin care se suprimă orice cale de atac, și anume în materie contravențională (Decizia nr. 500 din 15 mai 2012), respectiv în materie civilă, pentru procesele și cererile de mică valoare (Decizia nr. 967 din 20 noiembrie 2012).

10. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal** și-a exprimat opinia în sensul că dispozițiile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 nu încalcă dispozițiile art. 124 alin. (3) și art. 125 alin. (1) din Constituție. Structura Consiliului Superior al Magistraturii este stabilită prin art. 133 alin. (2) din Constituție, iar atribuțiile sunt cele stabilite prin dispozițiile art. 134, la care se adaugă și celelalte atribuții stabilite prin legea organică în baza abilitării conferite de legiuitorul constituțional și, prin urmare, garanțiile de independență și imparțialitate ale acestui organ sunt asigurate chiar prin dispozițiile constituționale la care s-a făcut referire, precum și prin dispozițiile art. 133 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției. Referitor la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004, instanța apreciază că excepția este neîntemeiată, sens în care invocă deciziile Curții Constituționale nr. 391/2007, nr. 634/2007, nr. 485/2010, nr. 1.122/2010, nr. 1.430/2010, nr. 160/2016.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

12. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Referitor la critica adusă art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004, susține că prevederile legale criticate sunt menite tocmai să asigure persoanelor interesate accesul liber la justiție. Din examinarea acestora rezultă că partea interesată are posibilitatea de a formula contestație la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție împotriva hotărârii pronunțate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, beneficiind pe tot parcursul acestei proceduri de garanțiile necesare asigurării unui proces echitabil și a dreptului la apărare, precum și de posibilitatea de a solicita instanței să se pronunțe asupra oricăror chestiuni de fapt sau de drept pertinente, în cadrul unui control judecătoresc deplin asupra actului administrativ în discuție (hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii). Astfel, art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 reglementează: calea de atac specifică și instanța competentă — stabilind că hotărârile pot fi atacate cu contestație de orice persoană interesată, în termen de 15 zile de la comunicare sau de la publicare, la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție, contestația judecându-se în complet format din 3 judecători; de asemenea, faptul că hotărârea prin care se soluționează contestația este definitivă. Nu în ultimul rând, ținând seama de faptul că de la dreptul comun în materia contenciosului administrativ se poate deroga doar prin dispoziții speciale cuprinse într-o lege specială și ținând seama și de natura juridică a Consiliului Superior al Magistraturii, instituție publică centrală, cu competență națională, care are importante atribuții executiv-administrative, de organizare a executării și de executare în concret a legilor privind cariera profesională a magistraților, adoptând în acest scop, fie acte administrativ-jurisdicționale, atunci când funcționează pe secții ca instanță disciplinară, fie simple acte administrative de autoritate, precum în prezenta cauză, rezultă că aceste acțiuni se încadrează în mecanismul acțiunilor în contencios administrativ. Referitor la cerințele de claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate pe care un text de lege trebuie să le îndeplinească, s-a pronunțat în mod constant Curtea Europeană a Drepturilor Omului, statuând că o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, astfel încât să permită oricărei persoane — care, la nevoie, poate apela la consultant de specialitate — să își corecteze conduita (Hotărârea din 29 martie 2000 pronunțată în *Cauza Rotaru împotriva României*), iar cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să

prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat. Din examinarea prevederilor Legii nr. 317/2004 rezultă că hotărârile Plenului privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor pot fi atacate cu contestație la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție, potrivit art. 29 alin. (7) din lege, în vreme ce hotărârile pronunțate de secții în materie disciplinară sunt supuse recursului, competența soluționării recursului aparținând Completului de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Reglementările criticate sunt clar redactate, așa încât persoanele vizate de norma criticată pot găsi suficiente date pentru o înțelegere corectă a termenilor și pentru a-și regla comportamentul într-un mod adecvat. În ceea ce privește critica referitoare la încălcarea prevederilor art. 129 din Constituție, arată că, potrivit dispozițiilor constituționale ale art. 126 alin. (2), competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt cele prevăzute numai prin lege, iar, în conformitate cu prevederile art. 129 din Legea fundamentală, împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii. Invocă în acest sens jurisprudența Curții Constituționale, și anume Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994 și deciziile nr. 634 din 26 iunie 2007 și nr. 389 din 16 octombrie 2003.

13. Referitor la criticile aduse art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, Guvernul arată că art. 133 alin. (2) din Constituție reglementează structura Consiliului Superior al Magistraturii, iar art. 134 alin. (2) din Constituție prevede că, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu au drept de vot. Se poate constata că, exceptând prevederile referitoare la domeniul răspunderii disciplinare, Legea fundamentală reglementează competențele acestui organism ținând seama de natura sa de organ unitar și colectiv — fără ca aceasta să semnifice, în mod absolut, că anumite competențe nu pot fi date în căderea secțiilor pentru judecători, respectiv pentru procurori. Așadar, autogovernarea sistemului judiciar este consacrată în Constituție, prin înființarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, care are rolul de garant al independenței justiției, dar aceasta nu semnifică eliminarea celorlalți actori implicați în activitatea de luare a unor decizii referitoare la cariera magistraților, care nu au calitatea de magistrat, în general, ori de judecător, în particular. Prevederile constituționale amintite sunt perfect concordante cu prevederile Recomandării CM/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile. Așadar, dispozițiile legale criticate reprezintă o transpunere la nivel infraconstituțional a prevederilor art. 133 și art. 134 din Constituție, criticile formulate fiind vădit neîntemeiate.

14. **Avocatul Poporului** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Potrivit rolului și atribuțiilor conferite de art. 133 și art. 134 din Constituție, dar și din perspectiva modalității în care se iau hotărârile, atât în Plen, cât și în secții, Consiliul Superior al Magistraturii este un organ colectiv, cu membri aleși pe durata unui singur mandat, având o serie de drepturi și îndatoriri stabilite atât prin Constituție, cât și prin legea organică. În baza art. 23 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, „*Consiliul Superior al Magistraturii funcționează ca organ cu activitate permanentă. Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii se iau în plen sau în secții, potrivit atribuțiilor care revin acestora*”. Îndeplinirea tuturor atribuțiilor prevăzute de cap. IV din Legea nr. 317/2004 presupune întrunirea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii sau a secțiilor acestuia, iar nu o activitate individuală a membrilor Consiliului. Ca atare, având în vedere natura sa de organ colectiv, precum și componența stabilită prin prevederile art. 133 din Legea fundamentală, nu se poate reține încălcarea prevederilor art. 124 și ale art. 125 din Constituție, care consacră independența și inamovibilitatea judecătorilor, aceste ultime

dispoziții referindu-se la activitatea de înfăptuire a justiției. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate adusă art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004, prin raportare la art. 1 alin. (3) și (5) și art. 21 din Constituție, apreciază că acestea nu pot fi reținute. Art. 29 din Legea nr. 317/2004 a fost modificat, dobândind acest conținut, prin art. 52 din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, lege prin care s-a dispus și republicarea Legii nr. 317/2004. Anterior acestei modificări, diferența dintre cele două reglementări constă în denumirea căii de atac împotriva hotărârilor plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, și anume recurs, în vechea reglementare (recurs care, fiind declarat împotriva unei hotărâri care nu putea fi atacată cu apel, era o cale de atac devolutivă, instanța putând să examineze cauza sub toate aspectele, potrivit art. 304¹ din Codul de procedură civilă din 1865), și contestație, în actuala reglementare. În ambele reglementări, hotărârea prin care Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție soluționa calea de atac nu mai poate fi atacată. Modificarea căii de atac din recurs în contestație a intervenit ca urmare a intrării în vigoare a Codului de procedură civilă, prin care recursul a devenit o veritabilă cale extraordinară de atac, care se poate exercita exclusiv pentru motive de nelegalitate, iar nu și de netemeinicie, nepermițând instanței analizarea situației de fapt. Pronunțându-se asupra dispozițiilor art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004, în forma anterioară modificării intervenite prin Legea nr. 76/2012, potrivit căroră hotărârile plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor puteau fi atacate cu recurs, iar potrivit art. 29 alin. (9), hotărârea prin care se soluționa acest recurs era irevocabilă, Curtea Constituțională a reținut că textele de lege criticate prevăd că persoana interesată are posibilitatea de a formula recurs la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la hotărârea pronunțată de plenul Consiliului Superior al Magistraturii referitoare la cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor și de a beneficia pe tot parcursul acestei proceduri de toate garanțiile necesare asigurării unui proces echitabil (a se vedea, în acest sens, deciziile nr. 1.460 din 9 noiembrie 2010, nr. 33 din 18 ianuarie 2011 sau nr. 780 din 15 decembrie 2016).

15. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile avocatului autoarei excepției prezent în ședința publică, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

16. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

17. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 29 alin. (7) și (9) și art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 1 septembrie 2012, cu modificările și completările ulterioare, având următorul conținut:

— Art. 29 alin. (7) și (9): „(7) Hotărârile prevăzute la alin. (5) pot fi atacate cu contestație de orice persoană interesată, în termen de 15 zile de la comunicare sau de la publicare, la Secția de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Contestația se judecă în complet format din 3 judecători.

[...]

(9) Hotărârea prin care se soluționează contestația prevăzută la alin. (7) este definitivă.”

— Art. 36 alin. (2): „Plenul Consiliului Superior al Magistraturii soluționează contestațiile formulate de judecători și procurori împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, cu excepția celor date în materie disciplinară.”

Dispozițiile alin. (5) al art. 29 din Legea nr. 317/2004, la care fac referire dispozițiile art. 29 alin. (7) din aceeași lege, au următorul conținut: „Hotărârile plenului privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor se redactează în cel mult 20 de zile și se comunică de îndată.”

18. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 124 alin. (3) privind independența judecătorilor și art. 125 alin. (1) privind statutul judecătorilor, iar prevederile art. 29 alin. (7) și (9) din Legea nr. 317/2004 contravin dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5), art. 21 alin. (1) și (2) — interpretat în lumina art. 6 paragraful 1 din Convenția europeană a drepturilor omului, potrivit art. 20 alin. (1) din Constituție —, precum și art. 129 privind folosirea căilor de atac.

19. Examinând admisibilitatea excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că, referitor la dispozițiile art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii — potrivit căroră hotărârile plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor pot fi atacate cu contestație la Secția de contencios administrativ a Înaltei Curți de Casație și Justiție — criticile formulate nu vizează în mod concret conținutul normativ al textului criticat, ci faptul că nu sunt reglementate garanțiile unui proces echitabil în procedura de control judecătoresc asupra actelor administrative emise de către Consiliul Superior al Magistraturii. Cu privire la acest aspect, Curtea observă că textul criticat reglementează denumirea pe care o poartă acțiunea formulată împotriva hotărârii plenului privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, expresie a controlului judecătoresc, a termenului în care se formulează, a instanței competente să judece acțiunea și a compunerii completului de judecată. Autoarea excepției pretinde că textul ar fi trebuit să prevadă și garanții specifice dreptului la un proces echitabil. În realitate, aspectele învederate țin de completarea legii, în sensul că autoarea dorește reglementarea într-un mod complet a modului de desfășurare a procedurii de soluționare a cererilor ce vizează cariera judecătorilor și procurorilor din fața Înaltei Curți de Casație și Justiție. Or, procedura de judecată se realizează potrivit și în conformitate cu Codul de procedură civilă. Prin urmare, cerința autoarei excepției de neconstituționalitate de a se normativiza prin lege procedura în fața Consiliului Superior al Magistraturii și particularizarea procedurii civile pentru această tipologie de acțiune (contestație împotriva hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii) sunt chestiuni care țin de opțiunea legiuitorului, Curtea Constituțională neputându-se substitui acestuia. În consecință, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii este inadmisibilă, având în vedere art. 2 alin. (2) și (3) din Legea nr. 47/1992.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (9) din Legea nr. 317/2004, criticate din perspectiva faptului că nu reglementează un dublu grad de jurisdicție cu privire la hotărârile plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu consacră nici expres, dar nici implicit dreptul la dublul grad de jurisdicție, drept ce este recunoscut doar în materie penală. De asemenea, nici art. 13 din Convenție, care se referă la dreptul la un „recurs efectiv”, nu are semnificația asigurării dublului grad de jurisdicție, ci doar a posibilității de a se supune judecării unei instanțe naționale. Curtea a mai reținut că accesul la justiție, garantat de prevederile art. 21 din Legea fundamentală, nu presupune și accesul la toate mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește

justiția, iar instituirea regulilor de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, deci și reglementarea căilor de atac, este de competența exclusivă a legiuitorului, care poate institui, în considerarea unor situații deosebite, reguli speciale de procedură (a se vedea Decizia nr. 1.122 din 23 septembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 738 din 4 noiembrie 2010, sau Decizia nr. 160 din 24 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 432 din 9 iunie 2016, paragraful 21).

21. Accesul liber la justiție nu este un drept absolut, putând fi limitat prin anumite condiții de formă și de fond impuse de legiuitor, prin raportare la dispozițiile art. 21 din Constituție. Aceste condiționări nu pot fi acceptate dacă afectează dreptul fundamental în chiar substanța sa. Prin urmare, limitările aduse dreptului fundamental sunt admisibile doar în măsura în care vizează un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele folosite de legiuitor și scopul urmărit de acesta (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 176 din 24 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 356 din 27 aprilie 2005). În consecință, stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie, în sine, o încălcare a accesului liber la justiție, el presupunând accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, fiind de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție ce rezultă din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, și Decizia nr. 478 din 18 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 609 din 12 august 2015, paragraful 15).

22. Legea fundamentală nu cuprinde dispoziții referitoare la obligativitatea existenței tuturor căilor de atac, ci reglementează accesul general neîngrădit la justiție al tuturor persoanelor pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor lor legitime, precum și dreptul tuturor părților interesate de a exercita căile de atac prevăzute de lege. De asemenea, Curtea a reținut că, instituind reguli speciale privind exercitarea căilor de atac, legiuitorul trebuie să asigure părților interesate posibilitatea de a formula o cale de atac împotriva hotărârii judecătorești considerate defavorabile, iar lipsa oricărei căi de atac împotriva unei hotărâri pronunțate în instanță echivalează cu imposibilitatea exercitării unui control judecătoresc efectiv, dreptul de acces liber la justiție devenind, astfel, un drept iluzoriu și teoretic (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 192 din 3 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 2 iulie 2014, paragraful 13, cu referire la deciziile nr. 99 din 23 mai 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 21 august 2000, nr. 230 din 16 noiembrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 665 din 16 decembrie 2000, nr. 226 din 18 mai 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 507 din 7 iunie 2004, nr. 572 din 3 noiembrie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.144 din 19 decembrie 2005, sau nr. 500 din 15 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 18 iulie 2012).

23. De asemenea, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în consonanță cu cea a Curții Constituționale (a se vedea Decizia nr. 51 din 14 ianuarie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 187 din 24 martie 2010, Decizia nr. 619 din 4 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 965 din 30 decembrie 2014, paragraful 18, sau Decizia nr. 160 din 24 martie 2016, paragraful 23), s-a statuat că o caracteristică a dreptului de acces liber la justiție este aceea că nu este un drept absolut (Hotărârea din 28 mai 1985, pronunțată în Cauza *Ashingdane împotriva Regatului Unit*, paragraful 57) și că el poate fi supus la restricții legitime, cum ar fi termenele legale de prescripție sau ordonanțele care impun depunerea unei cauțiuni *judicatum solvi*;

important este ca aceste restrângeri să nu aducă atingere substanței dreptului, să urmărească un scop legitim și să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit (Hotărârea din 21 februarie 1975, pronunțată în Cauza *Goldor împotriva Regatului Unit*, paragraful 39, sau Hotărârea din 10 mai 2001, pronunțată în Cauza *Z. și alții împotriva Regatului Unit*, paragraful 93).

24. Curtea a mai reținut că, prin reglementarea unei singure căi de atac — cea a contestației — împotriva hotărârilor plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, fără posibilitatea ca hotărârea instanței judecătorești privind soluționarea contestației să mai poată fi atacată, nu se încalcă art. 21 și art. 24 din Constituție, de vreme ce părțile beneficiază pe tot parcursul judecării contestației de către Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal de toate garanțiile necesare asigurării unui proces echitabil și a dreptului la apărare. Referitor la aplicarea considerentelor reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 500 din 15 mai 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 18 iulie 2012, și Decizia nr. 967 din 20 noiembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853 din 18 decembrie 2012, invocate de autoarea excepției, prin care s-a constatat că eliminarea controlului judiciar al hotărârilor pronunțate în primă instanță aduce atingere art. 129 din Constituție raportat la dreptul de acces liber la justiție și la dreptul la apărare, reprezentând în același timp o încălcare a cerințelor unui proces echitabil, Curtea observă că aceste susțineri nu pot fi primite. Astfel, considerentele pe care s-au bazat soluțiile de admitere a excepțiilor de neconstituționalitate ce au format obiectul acestor două decizii nu sunt aplicabile și în prezenta cauză, deoarece acestea se referă la materia contravențiilor la regimul circulației pe drumurile publice, respectiv la imposibilitatea exercitării oricărei căi de atac de către părțile unui proces, determinată de un criteriu subiectiv, de natură pecuniară, legat de valoarea obiectului cauzei deduse judecării. (Decizia nr. 780 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 177 din 13 martie 2017, paragrafele 22 și 23).

25. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a schimba jurisprudența Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

26. În ce privește prevederile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, Curtea reține că autoarea acesteia susține, în esență, că acestea sunt neconstituționale, întrucât contestațiile împotriva hotărârilor Secției pentru judecatori privind drepturile și cariera acestora sunt soluționate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în componența căruia intră nu doar judecatori, ci și procurori, ministrul justiției și reprezentanți ai societății civile, adică persoane care nu au un statut egal cu al judecătorilor, caracterizat prin independență, imparțialitate și inamovibilitate.

27. Potrivit textului de lege criticat, care face parte din secțiunea 2 — „*Atribuțiile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii*” a capitolului IV — „*Atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii*”, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii soluționează contestațiile formulate de judecatori și procurori împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, cu excepția celor date în materie disciplinară.

28. Consiliul Superior al Magistraturii este reglementat în secțiunea a 3-a (art. 133 și art. 134) din capitolul VI — *Autoritatea judecătorească* al titlului III — *Autoritățile publice* din Constituție. Potrivit art. 133 alin. (1) din Constituție și art. 1 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, acesta „*este garantul independenței justiției*”, iar, potrivit art. 134 alin. (2) din Constituție, „*îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare*” a judecătorilor și procurorilor.

29. Referitor la natura juridică a Consiliului Superior al Magistraturii, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a constatat că acesta este o autoritate fundamentală a statului și

că, în componența sa, reflectă structura autorității judecătorești și asigură legătura cu societatea civilă (deciziile nr. 53 și nr. 54 din 25 ianuarie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011). Curtea a mai reținut că, potrivit Constituției și Legii nr. 304/2004, Consiliul Superior al Magistraturii nu este instanță judecătorească ce realizează justiția, ci este autoritatea publică judecătorească — garant al independenței justiției (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 22 din 17 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 160 din 9 martie 2012).

30. Structura Consiliul Superior al Magistraturii este prevăzută de prevederile art. 133 alin. (2) din Constituție și art. 3 din Legea nr. 317/2004, care stabilesc că acesta este alcătuit din 19 membri, dintre care 9 judecători și 5 procurori, care compun cele două secții ale Consiliului, una pentru judecători și una pentru procurori, 2 reprezentanți ai societății civile, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Așadar, Consiliul este format din 3 categorii de membri: magistrați aleși în adunările generale ale magistraților, reprezentanți ai societății civile desemnați de Senat și membri de drept, respectiv ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă această instanță.

31. Referitor la componența Consiliului Superior al Magistraturii, prin Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 23 iunie 2011, Curtea a observat că legiuitorul constituant originar a optat pentru includerea în componența Consiliului Superior al Magistraturii și a unor membri care nu sunt magistrați de profesie, dar care reprezintă societatea civilă, sunt specialiști în domeniul dreptului și se bucură de înaltă reputație profesională și morală. Curtea a constatat că îndeplinirea rolului constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii, acela de garant al independenței justiției, precum și a principalelor atribuții care privesc cariera și răspunderea disciplinară a magistraților, presupun ca judecătorii și procurorii să aibă o pondere corespunzătoare imperativului constituțional consacrat de art. 133 alin. (1). Așa fiind, în virtutea atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, componența acestui organism trebuie să reflecte specificitatea acestei activități, calitatea de magistrați a membrilor — așa cum o impune însăși titulatura acestui organism suprem de reprezentare —, care cunosc în mod direct

implicațiile activității desfășurate de această categorie profesională, fiind definitorie pentru hotărârile pe care le adoptă Consiliul.

32. Cu privire la pretinsa lipsă de independență și imparțialitate a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, Curtea a reținut, în jurisprudența sa, că acesta poate fi garantul independenței justiției numai dacă, în realizarea acestei competențe, el își îndeplinește în mod independent și imparțial atribuțiile stabilite prin lege. Iar factorii ce asigură independența și imparțialitatea acestui organ de jurisdicție îi constituie modul de desemnare a membrilor săi, durata mandatului și inamovibilitatea membrilor în cursul mandatului, precum și existența unei protecții adecvate împotriva presiunilor exterioare (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 518 din 31 mai 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 15 august 2007, Decizia nr. 779 din 12 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 520 din 29 iulie 2009, și Decizia nr. 1.556 din 6 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 91 din 6 februarie 2012). Referitor la această ultimă condiție, Curtea Constituțională a decis că, în activitatea individuală, membrul Consiliului trebuie să se bucure de o reală libertate de gândire, expresie și acțiune, astfel încât să-și exercite mandatul în mod eficient. El nu poate fi expus unor eventuale presiuni, afectând independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care îi revin potrivit Constituției și legilor (Decizia nr. 196 din 4 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 231 din 22 aprilie 2013).

33. Nu în ultimul rând, Curtea reține că posibilitatea contestării, pentru orice motiv, a hotărârilor plenului Consiliului Superior al Magistraturii privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor, la Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal, asigură toate garanțiile dreptului la un proces echitabil și la soluționarea cauzei de către o instanță independentă și imparțială, garanții prevăzute de art. 21 din Constituție și art. 6 din Convenție.

34. În concluzie, Curtea constată că prevederile art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004, potrivit cărora Plenul Consiliului Superior al Magistraturii soluționează contestațiile formulate de judecători și procurori împotriva hotărârilor pronunțate de secțiile Consiliului Superior al Magistraturii, cu excepția celor date în materie disciplinară — nu contravin dispozițiilor art. 124 alin. (3) și art. 125 alin. (1) din Constituție.

35. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 29 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Gabriela Baltag în Dosarul nr. 153/43/2016 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de aceeași autoare în același dosar al aceleiași instanțe și constată că dispozițiile art. 29 alin. (9) și art. 36 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția de contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 8 mai 2018.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL FONDURILOR EUROPENE
Nr. 951 din 20 septembrie 2018

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR
ȘI SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE
Nr. 780 din 24 septembrie 2018

ORDIN

privind aprobarea Schemei de ajutor *de minimis* pentru sprijinirea dezvoltării de produse și servicii TIC inovative create de IMM-uri, în cadrul axei prioritare 2, prioritatea de investiție 2b — Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC, acțiunea 2.2.1 „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere”, din Programul operațional competitivitate 2014—2020

Luând în considerare prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20/2015, cu modificările ulterioare,

ținând cont de Avizul favorabil al Consiliului Concurenței nr. 11.085 din 30.08.2018 referitor la proiectul Ordinului ministrului fondurilor europene și al ministrului comunicațiilor și societății informaționale privind Schema de ajutor *de minimis* pentru creșterea contribuției sectorului TIC pentru competitivitatea economică în cadrul Programului operațional competitivitate,

în temeiul art. 14 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 52/2018 privind organizarea și funcționarea Ministerului Fondurilor Europene, cu modificările ulterioare, și al art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 36/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul fondurilor europene și ministrul comunicațiilor și societății informaționale emit prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Schema de ajutor *de minimis* pentru sprijinirea dezvoltării de produse și servicii TIC inovative create de IMM-uri, în cadrul axei prioritare 2, prioritatea de investiție 2b — Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC, a comerțului electronic și a cererii de TIC, acțiunea 2.2.1 „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de

sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere”, din Programul operațional competitivitate 2014—2020, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul fondurilor europene,
Mihaela Virginia Toader,
secretar de stat

Ministrul comunicațiilor și societății informaționale,
Petru Bogdan Cojocaru

ANEXĂ

SCHEMA DE AJUTOR DE MINIMIS
pentru sprijinirea dezvoltării de produse și servicii TIC inovative create de IMM-uri,
în cadrul axei prioritare 2, prioritatea de investiție 2b — Dezvoltarea produselor și serviciilor TIC,
a comerțului electronic și a cererii de TIC, acțiunea 2.2.1 „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC
și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere”, din Programul operațional competitivitate 2014—2020

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art. 1. — Prezenta procedură instituită o schemă de ajutor *de minimis*, care se adresează domeniului tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), denumită *schema de ajutor de minimis*, finanțată prin Programul operațional Competitivitate (POC).

Art. 2. — (1) Ajutoarele în cadrul prezentei scheme de ajutor *de minimis* se acordă numai în condițiile și criteriile prevăzute în prezenta schemă de ajutor *de minimis*, în limita bugetului disponibil.

(2) Acordarea ajutoarelor *de minimis* în cadrul prezentei scheme de ajutor *de minimis* se va face numai cu respectarea criteriilor privind ajutorul *de minimis* stipulate în Regulamentul (UE) nr. 1.407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* (Regulamentul (UE) nr. 1.407/2013).

(3) Prezenta schemă de ajutor *de minimis* este exceptată de la obligația de notificare către Comisia Europeană, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 1.407/2013.

Art. 3. — (1) Furnizor de ajutor *de minimis* este Ministerul Fondurilor Europene prin Autoritatea de management a Programului operațional Competitivitate (AMPOC).

(2) Autoritatea care administrează schema de ajutor *de minimis* este AMPOC prin Organismul intermediar pentru promovarea societății informaționale (OIPSI) din cadrul Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale, conform atribuțiilor delegate pentru implementarea și gestionarea POC.

CAPITOLUL II

Obiectivul schemei de ajutor *de minimis*

Art. 4. — Scopul prezentei scheme de ajutor *de minimis* este de a finanța o serie de activități necesare pentru implementarea proiectelor prin care se asigură dezvoltarea unei game de produse și/sau servicii TIC cu aplicabilitate în restul economiei românești, precum și realizarea de proiecte strategice inovative cu impact asupra dezvoltării întregii industrii de TIC.

Art. 5. — Activitățile realizate trebuie să fie direct legate de elaborarea și implementarea proiectelor finanțate în cadrul prezentei scheme de ajutor *de minimis* și nu vor depăși 20% din cheltuielile totale eligibile ale proiectului.

CAPITOLUL III

Legislația relevantă aplicabilă

Art. 6. — Prezenta schemă de ajutor *de minimis* este elaborată în conformitate cu următoarele reglementări legale, comunitare și naționale:

- a) Regulamentul (UE) nr. 1.407/2013;
- b) Programul operațional Competitivitate 2014—2020, aprobat prin Decizia Comisiei Europene nr. C (2014) 10.233;
- c) Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20/2015, cu modificările ulterioare.

CAPITOLUL IV

Definiții

Art. 7. — În sensul prezentei scheme de ajutor *de minimis*, următorii termeni se definesc astfel:

1. *întreprindere* — orice entitate care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul juridic, de modul de finanțare sau de existența unui scop lucrativ al acesteia;
2. *întreprindere unică* — include toate întreprinderile între care există cel puțin una dintre relațiile următoare:
 - a) o întreprindere deține majoritatea drepturilor de vot ale acționarilor sau ale asociaților unei alte întreprinderi;
 - b) o întreprindere are dreptul de a numi sau revoca majoritatea membrilor organelor de administrare, de conducere sau de supraveghere ale unei alte întreprinderi;
 - c) o întreprindere are dreptul de a exercita o influență dominantă asupra altei întreprinderi în temeiul unui contract încheiat cu întreprinderea în cauză sau în temeiul unei prevederi din contractul de societate sau din statutul acesteia;
 - d) o întreprindere care este acționar sau asociat al unei alte întreprinderi și care controlează singură, în baza unui acord cu alți acționari sau asociați ai acelei întreprinderi, majoritatea drepturilor de vot ale acționarilor sau ale asociaților întreprinderii respective;
3. *IMM* — întreprinderi așa cum sunt definite conform Legii nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, și Regulamentului (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat;

4. *întreprindere mijlocie* — întreprindere care are sub 250 de angajați și a cărei cifră de afaceri anuală nu depășește 50 milioane euro și/sau al cărei total al bilanțului anual nu depășește 43 milioane euro, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 651/2014;

5. *întreprindere mică* — întreprindere care are sub 50 de angajați și a cărei cifră de afaceri anuală și/sau al cărei total al bilanțului anual nu depășesc/depășește 10 milioane euro, în conformitate cu prevederile anexei nr. 1 la Regulamentul (UE) nr. 651/2014;

6. *microîntreprindere* — întreprindere care are sub 10 angajați și a cărei cifră de afaceri anuală și/sau al cărei total al bilanțului anual nu depășesc/depășește 2 milioane euro, în conformitate cu prevederile anexei nr. 1 la Regulamentul (UE) nr. 651/2014;

7. *întreprindere aflată în dificultate* — o întreprindere care îndeplinește următoarele condiții:

a) în cazul unei societăți cu răspundere limitată, atunci când mai mult de jumătate din capitalul social subscris a dispărut din cauza pierderilor acumulate. Această situație survine atunci când deducerea pierderilor acumulate din rezerve (și din toate celelalte elemente considerate în general ca făcând parte din fondurile proprii ale societății) conduce la un quantum cumulat negativ care depășește jumătate din capitalul social subscris;

b) în cazul unei societăți comerciale în care cel puțin unii dintre asociați au răspundere nelimitată pentru datoriile societății, atunci când mai mult de jumătate din capitalul propriu, astfel cum reiese din contabilitatea societății, a dispărut din cauza pierderilor acumulate;

c) atunci când întreprinderea face obiectul unei proceduri colective de insolvență sau îndeplinește criteriile prevăzute de legislația națională pentru inițierea unei proceduri colective de insolvență la cererea creditorilor săi;

8. *rata de actualizare* — rata de referință stabilită de Comisia Europeană pentru România și publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene;

9. *prelucrarea produselor agricole* — orice operațiune efectuată asupra unui produs agricol care are drept rezultat un produs care este tot un produs agricol, cu excepția activităților desfășurate în exploatațiile agricole, necesare în vederea pregătirii unui produs de origine animală sau vegetală pentru prima vânzare;

10. *comercializarea produselor agricole* — deținerea sau expunerea unui produs agricol în vederea vânzării, a punerii în vânzare, a livrării sau a oricărei altei forme de introducere pe piață, cu excepția primei vânzări de către un producător primar către revânzătorii sau prelucrătorii și a oricărei altei activități de pregătire a produsului pentru această primă vânzare; o vânzare efectuată de către un producător primar către consumatori finali este considerată comercializare în cazul în care se desfășoară în localuri distincte, rezervate acestei activități;

11. *consorțiu de întreprinderi* — parteneriat între IMM din cadrul clusterelor centrate pe domeniul TIC creat pentru realizarea unor produse/servicii TIC inovative;

12. *activitate economică* — orice activitate care constă în furnizarea de bunuri, servicii și lucrări pe o piață.

CAPITOLUL V

Domeniul de aplicare

Art. 8. — (1) Prezenta schemă de ajutor *de minimis* se aplică acțiunii 2.2.1 „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere” din cadrul axei prioritare 2 a POC și vizează obiectivul specific „Creșterea integrării pe verticală a soluțiilor inovative TIC în economie”.

(2) Măsurile ajutor *de minimis* se aplică în toate regiunile de dezvoltare ale României.

Art. 9. — (1) Sprijinul se acordă pentru beneficiarii care desfășoară activități în următoarele domenii:

Cod CAEN	Denumirea activității
C2611	Fabricarea subansamblurilor electronice (module)
C2612	Fabricarea altor componente electronice
C263	Fabricarea echipamentelor de comunicații
J620	Activități de servicii în tehnologia informației
M721	Cercetare-dezvoltare în științe naturale și inginerie

(2) Nu se acordă sprijin în următoarele cazuri:

a) ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectoarele pescuitului și acvaculturii, astfel cum sunt reglementate de Regulamentul (CE) nr. 1.379/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind organizarea comună a piețelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1.184/2006 și (CE) nr. 1.224/2009 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 104/2000 al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 354/28.12.2013;

b) ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse agricole;

c) ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul prelucrării și comercializării produselor agricole, în următoarele cazuri:

(i) atunci când valoarea ajutoarelor este stabilită pe baza prețului sau a cantității unor astfel de produse achiziționate de la producători primari sau introduse pe piață de întreprinderile respective;

(ii) atunci când ajutoarele sunt condiționate de transferarea lor parțială sau integrală către producătorii primari;

d) ajutoarelor condiționate de utilizarea preferențială a produselor naționale față de produsele importate;

e) ajutoarelor acordate întreprinderilor în dificultate, așa cum sunt acestea definite în Liniile directe comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 244 din 1 octombrie 2004;

f) ajutoarelor destinate activităților legate de export către țări terțe sau către alte state membre, respectiv ajutoarelor direct legate de cantitățile exportate, ajutoarelor destinate înființării și funcționării unei rețele de distribuție sau destinate altor cheltuieli curente legate de activitatea de export.

(3) În cazul în care o întreprindere își desfășoară activitatea atât în sectoarele excluse de la finanțare prin prezenta schemă, cât și în unul sau mai multe sectoare sau domenii de activitate incluse în domeniul de aplicare a prezentei scheme, prezenta schemă *de minimis* se aplică ajutoarelor acordate pentru aceste din urmă sectoare sau activități, cu condiția ca beneficiarul ajutorului să se asigure, prin mijloace corespunzătoare, precum separarea activităților sau o distincție între costuri, că activitățile desfășurate în sectoarele excluse din domeniul de aplicare al schemei *de minimis* nu beneficiază de ajutoare *de minimis* acordate în conformitate cu aceasta.

CAPITOLUL VI

Modalitatea de acordare a ajutorului

Art. 10. — (1) Ajutorul se acordă sub formă de asistență financiară nerambursabilă în una sau mai multe tranșe. Ajutoarele care pot fi plătite în mai multe tranșe se actualizează

la valoarea lor în momentul în care sunt acordate. Rata dobânzii care trebuie aplicată la actualizare este rata de actualizare aplicabilă la data acordării ajutoarelor.

(2) Ajutoarele *de minimis* se acordă proiectelor finanțate în baza cererii de finanțare, însoțită de documentele solicitate în apelul de proiecte și în Ghidul solicitantului.

CAPITOLUL VII

Beneficiari

Art. 11. — Beneficiari ai măsurilor de ajutor *de minimis* sunt următoarele categorii: întreprinderi (microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii) care își desfășoară activitatea în România, centrate pe domeniul TIC, sau întreprinderi (microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii) care își desfășoară activitatea în România, în cadrul clusterelor centrate pe domeniul TIC, sau consorții (parteneriate) de microîntreprinderi, întreprinderi mici, întreprinderi mijlocii care își desfășoară activitatea în România, în cadrul clusterelor centrate pe domeniul TIC. Întreprinderile care aplică individual sau grupate în consorții trebuie să se încadreze în categoria IMM, conform Legii nr. 346/2004, cu modificările și completările ulterioare. În cazul consorțiilor de întreprinderi, ajutorul prevăzut în prezenta schemă de ajutor *de minimis* se acordă liderului de consorțiu (parteneriat).

CAPITOLUL VIII

Condiții de eligibilitate pentru beneficiari

Art. 12. — Pot beneficia de ajutor *de minimis* în baza schemei de ajutor *de minimis* întreprinderile prevăzute la art. 11 care îndeplinesc cumulativ următoarele criterii de eligibilitate:

1. sunt înregistrate potrivit Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

2. se încadrează în una dintre categoriile: microîntreprindere, întreprindere mică, întreprindere mijlocie, la data depunerii cererii de finanțare și la data semnării contractului de finanțare;

3. nu înregistrează obligații bugetare nete (diferența dintre obligațiile de plată restante la buget și sumele de recuperat de la buget):

a) mai mari de 1/12 din obligațiile datorate în ultimele 12 luni — în cazul certificatului de atestare fiscală emis de Agenția Națională de Administrare Fiscală;

b) mai mari de 1/6 din totalul obligațiilor datorate în ultimul semestru — în cazul certificatului de atestare fiscală emis de către autoritățile publice locale;

4. nu se află în una dintre situațiile incompatibile cu acordarea finanțării dintre fonduri publice;

5. nu au mai beneficiat de sprijin financiar din fonduri publice, inclusiv fonduri UE, în ultimii 5 ani sau nu derulează proiecte finanțate în prezent, parțial sau în totalitate, din alte surse publice, pentru aceleași activități, în cadrul unor proiecte similare cu cel ce constituie obiectul cererii de finanțare. Nu au mai obținut finanțare nici pentru alte proiecte implementate, având același obiectiv, dar care din diverse motive nu și-au atins indicatorii;

6. sunt direct responsabile de pregătirea, realizarea și managementul proiectului și nu acționează ca intermediar pentru proiectul propus a fi finanțat și sunt responsabile pentru asigurarea sustenabilității rezultatelor proiectului;

7. nu intră în categoria de „întreprindere aflată în dificultate”, așa cum aceasta este definită la art. 7 pct. 7;

8. nu se află în stare de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, lichidare sau suspendare temporară a activității sau nu se află în situații similare în urma unei proceduri de aceeași natură prevăzute de legislația sau de reglementările naționale;

9. asigură din surse proprii valoarea cheltuielilor neeligibile și a celor conexe. Contribuția proprie a beneficiarului, într-o formă liberă de ajutor *de minimis*/ajutor de stat, poate proveni din surse proprii, credite bancare negarantate de stat, aport al acționarilor, alții decât organisme ale statului, sau din alte surse private;

10. nu fac obiectul unui ordin de recuperare în urma unei decizii anterioare a Comisiei Europene, privind declararea unui ajutor de stat ca fiind ilegal și incompatibil cu piața comună, sau, în cazul în care solicitantul a făcut obiectul unei astfel de decizii, aceasta trebuie să fi fost deja executată și ajutorul integral recuperat, inclusiv dobânda de recuperare aferentă;

11. reprezentantul legal nu a fost condamnat printr-o hotărâre cu valoare de *res judicata* pentru un delict legat de conduita sa profesională, pentru fraudă, corupție, participare la o organizație criminală sau la orice alte activități ilegale în detrimentul intereselor financiare ale Uniunii Europene;

12. reprezentantul legal nu a comis în conduita sa profesională greșeli grave, demonstrate prin orice mijloace pe care autoritatea contractantă le poate justifica;

13. reprezentantul legal nu este subiectul unui conflict de interese;

14. reprezentantul legal nu este vinovat de inducerea gravă în eroare a OIPSI/AMPOC prin furnizarea de informații incorecte în cursul participării la cererea de propuneri de proiecte;

15. în cazul consorțiilor de întreprinderi, IMM-urile constitutive trebuie să îndeplinească individual condițiile de eligibilitate care se referă la solicitant;

16. fac dovada apartenenței la un cluster centrat pe domeniul TIC, dacă este cazul;

17. îndeplinesc orice alte condiții — cerințe specifice, care nu aduc atingere prevederilor în materie de ajutor de stat care rezultă din dispozițiile legale aplicabile și Ghidul solicitantului.

Art. 13. — (1) Pentru a beneficia de finanțare nerambursabilă în cadrul prezentei scheme de ajutor *de minimis*, solicitantul va da o declarație privind ajutoarele *de minimis* primite de întreprinderea sau întreprinderea unică în cursul anului fiscal curent și al celor 2 ani fiscali anteriori (fie din surse ale statului sau autorităților locale, fie din surse comunitare), precum și privind ajutoarele de stat primite pentru aceleași costuri eligibile.

(2) Furnizorul prezentei scheme de ajutor *de minimis* va acorda un ajutor *de minimis* după ce va verifica în baza declarației pe propria răspundere a solicitantului faptul că suma totală a ajutoarelor *de minimis* acordate unei întreprinderi sau întreprinderi unice pe parcursul unei perioade de 3 ani fiscali, inclusiv anul fiscal în curs, fie din surse ale statului sau ale autorităților locale, fie din surse comunitare, cumulate cu prevederile prezentei scheme de ajutor *de minimis*, nu depășește pragul de 200.000 euro (100.000 euro, în cazul întreprinderilor care activează în sectorul transportului rutier de mărfuri în contul terților sau contra cost), echivalent în lei, și că se respectă toate condițiile din Regulamentul (UE) nr. 1.407/2013.

(3) În cazul în care valoarea totală a ajutoarelor *de minimis* acordate unei întreprinderi pe o perioadă de 3 ani consecutivi, cumulată cu valoarea alocării financiare acordate în conformitate cu prevederile prezentei scheme de ajutor *de minimis*, depășește pragul de 200.000 euro (100.000 euro, în cazul solicitanților care își desfășoară activitatea în sectorul transporturilor), solicitantul nu poate beneficia de prevederile prezentei scheme de ajutor *de minimis* nici chiar pentru acea fracțiune din ajutor care nu depășește acest plafon.

(4) Respectarea plafonului *de minimis* are în vedere o întreprindere sau o întreprindere unică. Astfel, dacă între întreprinderile care beneficiază de sprijinul prezentei scheme de ajutor *de minimis* există cel puțin una dintre relațiile menționate la art. 7 pct. 2, respectivele întreprinderi vor fi tratate ca o

„întreprindere unică”, iar valoarea ajutorului *de minimis* acordat întreprinderii unice se va raporta la valoarea cumulată a ajutoarelor *de minimis* primite de întreprinderile între care există aceste relații pe o perioadă de 3 ani fiscali consecutivi.

(5) În cazul fuziunilor sau al achizițiilor, atunci când se stabilește dacă un nou ajutor *de minimis* acordat unei întreprinderi noi sau întreprinderii care face achiziția depășește plafonul relevant, se iau în considerare toate ajutoarele *de minimis* anterioare acordate tuturor întreprinderilor care fuzionează. Ajutoarele *de minimis* acordate legal înainte de fuziune sau achiziție rămân legal acordate.

(6) În cazul în care o întreprindere se împarte în două sau mai multe întreprinderi separate, ajutoarele *de minimis* acordate înainte de separare se alocă întreprinderii care a beneficiat de acestea, și anume, în principiu, întreprinderii care preia activitățile pentru care au fost utilizate ajutoarele *de minimis*. În cazul în care o astfel de alocare nu este posibilă, ajutoarele *de minimis* se alocă proporțional pe baza valorii contabile a capitalului social al noilor întreprinderi la data la care separarea produce efecte.

CAPITOLUL IX

Activități, cheltuieli eligibile și intensitatea ajutorului *de minimis*

Art. 14. — (1) În cadrul schemei de ajutor *de minimis* pot fi finanțate activități de informare și publicitate/promovare, servicii de consultanță, avize, acorduri, autorizații, instruire/formare profesională specifică, auditare financiară și tehnică intermediară/finală a proiectului, managementul intern de proiect, abonamente și cotizații necesare pentru implementarea proiectului.

(2) Sunt considerate eligibile următoarele categorii de cheltuieli:

1. cheltuieli privind cercetarea de piață:

— cheltuieli pentru identificarea unor nișe de piață pentru produsul/serviciul inovativ;

2. cheltuieli de informare și publicitate:

a) cheltuieli obligatorii de informare și publicitate pentru proiect — conform prevederilor din Ghidul solicitantului și Manualului de identitate vizuală;

b) cheltuieli de promovare a produsului/serviciului dezvoltat prin proiect;

c) în cazul proiectelor de cercetare industrială sau dezvoltare experimentală — cheltuieli de promovare a rezultatelor proiectului pe scară largă (conferințe, publicări, registre cu acces liber sau unor programe informatice gratuite sau open source);

3. cheltuieli cu servicii de consultanță, avize, acorduri, autorizații:

a) cheltuieli cu servicii de consultanță pentru elaborarea documentațiilor necesare depunerii proiectului (cerere de finanțare, studiu de fezabilitate, plan de afaceri, raport de expertiză etc.);

b) cheltuieli cu servicii de consultanță în domeniul managementului proiectului, inclusiv elaborarea documentațiilor necesare implementării proiectului și servicii de asistență juridică pentru realizarea achizițiilor publice (elaborarea documentației de atribuire și aplicarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică);

c) cheltuieli pentru obținerea acordurilor, avizelor și autorizațiilor aferente activităților eligibile ale acțiunii;

d) cheltuieli pentru obținerea, validarea și protejarea brevetelor și altor active necorporale;

4. cheltuieli pentru instruire/formare profesională specifică:

a) cheltuieli legate de pregătirea personalului cărora le este destinată/destinat aplicația/produsul/serviciul software dezvoltat;

b) cheltuieli legate de pregătirea personalului care va asigura mentenanța aplicației/produsului/serviciului software dezvoltat, dacă acesta este angajat al beneficiarului;

5. cheltuieli pentru auditare intermediară/finală a proiectului: auditare financiară (conform reglementărilor naționale) și auditare tehnică (din perspectiva corespondenței rezultatului proiectului cu cererea de finanțare);

6. cheltuieli aferente managementului intern de proiect (doar dacă nu au fost acoperite în cadrul cheltuielilor de management de proiect):

a) cheltuieli salariale pentru personalul angajat al beneficiarului finanțării;

b) cheltuieli de deplasare pentru personalul angajat al beneficiarului (diurnă, cazare, transport);

c) cheltuieli cu transportul de bunuri, dacă se justifică în cadrul proiectului;

d) birotică — pentru echipa de management (conform Hotărârii Guvernului nr. 2.139/2004 pentru aprobarea Catalogului privind clasificarea și duratele normale de funcționare a mijloacelor fixe, cu modificările ulterioare);

e) achiziția de echipamente TIC — numai pentru echipa de management;

7. cheltuieli cu abonamente și cotizații necesare pentru implementarea proiectului (valabile 12 luni după finalizarea proiectului):

a) taxe de acces la baze de date;

b) abonamente la biblioteci de specialitate.

(3) Cheltuielile eligibile prevăzute la alin. (2) se decontează după aprobarea și începerea implementării proiectului și pot fi efectuate între 1 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2023.

Art. 15. — (1) Valoarea maximă eligibilă a ajutorului *de minimis* care poate fi acordată unui beneficiar trebuie să respecte următoarele condiții simultan:

1. nu poate depăși 20% din valoarea totală a cheltuielilor eligibile aferente proiectului, prevăzute la art. 14 alin. (2);

2. nu poate depăși echivalentul în lei a 200.000 de euro pe ultimii 3 ani fiscali (care se referă la anul în curs și 2 ani anteriori).

(2) Pentru consorții de IMM acordarea ajutorului *de minimis* se realizează prin raportare la întreprinderea sau întreprinderea unică lider de proiect.

(3) Ajutoarele *de minimis* se consideră acordate în momentul intrării în vigoare a contractului de finanțare, indiferent de data la care ajutoarele *de minimis* se plătesc întreprinderii respective.

CAPITOLUL X

Durata, bugetul schemei de ajutor *de minimis* și numărul estimat de beneficiari

Art. 16. — Prezenta schemă de ajutor *de minimis* se aprobă prin ordin comun al ministrului fondurilor europene și al ministrului comunicațiilor și societății informaționale și se aplică de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la epuizarea bugetului alocat, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2020. Plata ajutorului se efectuează până la data de 31 decembrie 2023, în limita bugetului alocat schemei de ajutor *de minimis*.

Art. 17. — Bugetul total estimat al schemei de ajutor *de minimis* este de 23,53 milioane euro (din care 20 milioane euro reprezintă finanțare acordată prin intermediul Fondului European de Dezvoltare Regională), după cum urmează:

a) în anul 2018 — 5,63 milioane euro;

b) în anul 2019 — 9,41 milioane euro;

c) în anul 2020 — 8,49 milioane euro.

Art. 18. — Numărul total estimat al beneficiarilor în cadrul schemei de ajutor *de minimis* este de 200.

CAPITOLUL XI

Regula de cumul

Art. 19. — (1) Ajutoarele *de minimis* acordate în conformitate cu prezenta schemă de ajutor *de minimis* pot fi cumulate cu ajutoarele *de minimis* acordate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 360/2012 al Comisiei din 25 aprilie 2012 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor *de minimis* acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general în limita plafonului stabilit în regulamentul respectiv. Acestea pot fi cumulate cu ajutoare *de minimis* acordate în conformitate cu alte regulamente *de minimis* în limita plafonului relevant.

(2) Ajutoarele *de minimis* nu se cumulează cu ajutoarele de stat acordate pentru aceleași costuri eligibile sau cu ajutoarele de stat acordate pentru aceeași măsură de finanțare prin capital de risc dacă un astfel de cumul ar depăși intensitatea sau valoarea maximă relevantă a ajutorului stabilită pentru condițiile specifice ale fiecărui caz de un regulament sau de o decizie de exceptare pe categorii adoptată de Comisia Europeană. Ajutoarele *de minimis* care nu se acordă pentru sau nu sunt legate de costuri eligibile specifice pot fi cumulate cu alte ajutoare de stat acordate în temeiul unui regulament de exceptare pe categorii sau al unei decizii adoptate de Comisia Europeană.

CAPITOLUL XII

Procedura de implementare a schemei de ajutor *de minimis*

Art. 20. — Procedura de implementare și derulare a schemei de ajutor *de minimis* se desfășoară după cum urmează:

a) derularea schemei de ajutor *de minimis* va avea următoarea succesiune: lansarea apelului, depunerea cererilor de finanțare însoțite de documentele specificate în Ghidul solicitantului, evaluarea, selecția beneficiarilor, semnarea contractelor de finanțare, implementarea proiectelor, raportarea, monitorizarea și rambursarea cheltuielilor;

b) detaliile privind toate aceste etape, precum și criteriile și subcriteriile de evaluare a cererilor de finanțare sunt prezentate în Ghidul solicitantului.

Art. 21. — Verificarea eligibilității solicitanților pentru acordarea ajutorului *de minimis* prevăzut de prezenta schemă de ajutor *de minimis* se va face cu respectarea condițiilor de eligibilitate prevăzute în schemă și în cadrul Ghidului solicitantului aferent acțiunii „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere”.

Art. 22. — (1) Administratorul prezentei scheme de ajutor *de minimis* are obligația de a verifica îndeplinirea tuturor condițiilor de eligibilitate, atât cele referitoare la solicitant, cât și cele referitoare la cheltuielile finanțate prin prezenta schemă de ajutor *de minimis*.

(2) Înainte de primirea ajutorului, întreprinderea beneficiară trebuie să transmită administratorului prezentei scheme de ajutor *de minimis* o declarație pe propria răspundere cu privire la ajutoarele *de minimis* primite în cursul anului fiscal curent și al celor 2 ani fiscali anteriori.

(3) Cererea de finanțare aferentă prezentei scheme de ajutor *de minimis* va fi însoțită de o declarație pe propria răspundere prin care beneficiarul certifică faptul că nu desfășoară și nici nu va desfășura pe perioada implementării și pe perioada postimplementare a proiectului activități în unul dintre domeniile/sectoarele excluse.

(4) Verificarea condițiilor de eligibilitate a activităților, proiectelor și cheltuielilor se realizează de administratorul prezentei scheme de ajutor *de minimis* înainte de acordarea

facilității. Administratorul asigură, sub orice formă, publicitatea listei proiectelor ce vor beneficia de finanțare ca urmare a îndeplinirii condițiilor de eligibilitate și a altor condiții specifice.

(5) În cazul în care proiectul este eligibil pentru a primi o finanțare în cadrul prezentei scheme de ajutor *de minimis* și este selectat pentru finanțare în urma procesului de evaluare, administratorul prezentei scheme de ajutor *de minimis* informează în scris întreprinderea beneficiară cu privire la valoarea potențială a ajutorului (exprimată în echivalent subvenție brută), precum și la caracterul *de minimis* al acestuia, făcând în mod explicit trimitere la Regulamentul (UE) nr. 1.407/2013 și menționând titlul acestuia și referința de publicare din Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

(6) În cazul în care întreprinderea nu este eligibilă să primească o alocare specifică în cadrul prezentei scheme de ajutor *de minimis*, administratorul schemei de ajutor *de minimis* îi comunică în scris acest lucru.

Art. 23. — Detalierea modalității de derulare a prezentei scheme de ajutor *de minimis* se regăsește în Ghidul solicitantului ce corespunde acțiunii „Sprijinirea creșterii valorii adăugate generate de sectorul TIC și a inovării în domeniu prin dezvoltarea de clustere”, aferentă priorității de investiție „Creșterea integrării pe verticală a soluțiilor inovative TIC în economie”, axa prioritară 2 „Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) pentru o economie digitală competitivă” din cadrul Programului operațional Competitivitate, ghid ce va fi publicat pe site-urile Ministerului Fondurilor Europene și al Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale.

Art. 24. — Administratorul schemei de ajutor *de minimis* își rezervă dreptul de a nu plăti ajutorul *de minimis* sau de a solicita recuperarea ajutorului *de minimis* deja acordat în cazul în care documentele și/sau informațiile furnizate de către beneficiar se dovedesc a fi incorecte sau false.

CAPITOLUL XIII

Reguli privind transparența, monitorizarea și raportarea

Art. 25. — Raportarea și monitorizarea ajutoarelor *de minimis* acordate în baza prezentei scheme se fac în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20/2015, cu modificările ulterioare, și ale Regulamentului privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat, pus în aplicare prin Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/2007, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 436 din data de 28 iunie 2007.

Art. 26. — Furnizorul de ajutor *de minimis* păstrează evidența detaliată a ajutoarelor acordate în baza prezentei scheme de ajutor *de minimis* pe o durată de 10 ani de la data la care ultima alocare specifică a fost acordată în baza schemei de ajutor *de minimis*. Această evidență trebuie să conțină toate informațiile necesare pentru a demonstra respectarea condițiilor impuse de legislația comunitară în domeniul ajutorului de stat.

Art. 27. — (1) Furnizorul are obligația de a supraveghea permanent ajutoarele *de minimis* acordate, aflate în derulare, și de a dispune măsurile care se impun în cazul încălcării condițiilor impuse prin prezenta schemă de ajutor *de minimis* sau prin legislația națională ori europeană aplicabilă la momentul respectiv.

(2) Furnizorul are obligația de a transmite Consiliului Concurenței, în formatul și în termenul prevăzute de Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat, toate datele și informațiile necesare pentru monitorizarea ajutoarelor *de minimis* la nivel național.

(3) În cazul în care există îndoieli serioase cu privire la datele transmise de către furnizor, Consiliul Concurenței poate să solicite date și informații suplimentare și, după caz, să facă verificări la fața locului.

(4) În cazul în care furnizorul nu are date definitive privind valoarea ajutorului *de minimis*, acesta va transmite valori estimative.

(5) Erorile constatate de furnizor și corecțiile legale, anulări, recalculări, recuperări, rambursări se raportează până la data de 31 martie a anului următor anului de raportare.

(6) Furnizorul va transmite spre informare Consiliului Concurenței prezenta schemă de ajutor *de minimis* în termen de 15 zile de la data adoptării acesteia, conform art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 77/2014, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20/2015, cu modificările ulterioare.

Art. 28. — Beneficiarul trebuie să păstreze timp de minimum 10 ani de la data la care a fost acordată ultima alocare specifică toate documentele referitoare la ajutorul *de minimis* primit în cadrul schemei de ajutor *de minimis*. Această evidență trebuie să conțină informațiile necesare pentru a demonstra respectarea tuturor condițiilor impuse prin actul de acordare, cum sunt: datele de identificare a beneficiarului, durata, cheltuielile eligibile, valoarea, momentul și modalitatea acordării ajutorului, originea acestuia, durata, metoda de calcul al ajutoarelor acordate.

Art. 29. — Pe baza unei cereri scrise, furnizorul va transmite Comisiei Europene, prin intermediul Consiliului Concurenței, în 20 de zile lucrătoare sau în termenul fixat în cerere, toate informațiile pe care Comisia Europeană le consideră necesare pentru evaluarea respectării condițiilor prezentei scheme de ajutor *de minimis*.

Art. 30. — (1) Pentru a crea posibilitatea verificării ex-ante a eligibilității potențialilor beneficiari ai măsurilor de ajutor, în conformitate cu prevederile art. 29 din Regulamentul privind Registrul ajutoarelor de stat, pus în aplicare prin Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 437/2016, furnizorul/administratorul măsurii de ajutor *de minimis*, are obligația încărcării în Registrul general al ajutoarelor de stat acordate în România (RegAS) a prezentei scheme, în termen de 5 zile lucrătoare de la data intrării în vigoare a acesteia.

(2) Contractele, plățile, obligațiile de recuperare a ajutoarelor *de minimis* și rambursarea efectivă a respectivelor ajutoare, aferente acestei submăsuri, se încarcă în RegAS în termen de 7 zile lucrătoare de la data semnării contractului de finanțare, respectiv de la data instituirii plăților, a obligațiilor de recuperare a ajutoarelor sau a rambursării efective a respectivelor ajutoare de către furnizorul/administratorul prezentei scheme.

Art. 31. — Schema de ajutor *de minimis* va fi publicată integral pe site-ul furnizorului www.fonduri-ue.ro

CAPITOLUL XIV

Recuperarea ajutorului *de minimis*

Art. 32. — (1) Recuperarea ajutorului *de minimis* se realizează conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2014, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20/2015, cu modificările ulterioare.

(2) Ajutorul *de minimis* care trebuie recuperat include și dobânda aferentă, datorată de la data plății până la data recuperării. Rata dobânzii aplicabile este cea stabilită potrivit prevederilor Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 83 din 27 martie 1999, cu modificările ulterioare.

MINISTERUL TRANSPORTURILOR

ORDIN
pentru aprobarea Planurilor de acțiune
destinate gestionării zgomotului și a efectelor acestuia
pentru portul Brăila

Văzând Referatul Direcției transport naval nr. 28.089/1.400 din 1.08.2018 pentru aprobarea Planurilor de acțiune destinate gestionării zgomotului și a efectelor acestuia pentru Portul Brăila,

ținând seama de prevederile art. 2 din Ordinul ministrului transporturilor nr. 1.472/2017 pentru aprobarea hărților strategice de zgomot revizuite pentru portul Brăila,

în temeiul prevederilor art. 4 alin. (25) lit. b) din Hotărârea Guvernului nr. 321/2005 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 5 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 21/2015 privind organizarea și funcționarea Ministerului Transporturilor, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul transporturilor emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Planurile de acțiune destinate gestionării zgomotului și a efectelor acestuia pentru portul Brăila aparținând Companiei Naționale „Administrația Porturilor Dunării Maritime” — S.A. Galați, prevăzute în anexa*) care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Compania Națională „Administrația Porturilor Dunării Maritime” — S.A. Galați va asigura implementarea Planurilor de acțiune destinate gestionării zgomotului și a efectelor acestuia pentru portul Brăila.

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul transporturilor,
Lucian Șova

București, 2 octombrie 2018.
Nr. 1.537.

*) Anexa nu poate fi publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, din motive de natură tehnico-redacțională, aceasta fiind disponibilă în format electronic pe pagina de internet a Companiei Naționale „Administrația Porturilor Dunării Maritime” — S.A. Galați (www.romanian-ports.ro).

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC
— Prețuri pentru anul 2018 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC
— Prețuri pentru anul 2018 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

